

accent

A close-up portrait of a woman with long, wavy blonde hair, looking slightly upwards and to the left. She has a soft expression and is wearing a pearl earring. The background is blurred.

INTENSIVA KONGRESSDAGAR

Stort reportage från
IOGT-NTO-rörelsens
kongresser

"KÄNN STOLTHET"

IOGT-NTO:s nya förbunds-
ordförande presenterar sig

PÅ SPRÅNG I BRYSSEL

Accent hakade på
IOGT-NTO
i EU:s huvudstad

"OTÄCKT NÄR PAPPA DRACK"

Alexandra Pascalidou berättar om sin uppväxt

VERKSAMHETSFORUM 2015

6-8 november Tollare folkhögskola

På Tollare folkhögskola har du möjlighet att ta del av seminarier och föreläsningar den **6–8 november**. Här kan du bland annat lära dig om alkoholpolitik, om den nya Strategin för IOGT-NTO och hur vi jobbar internationellt. Representanter från förbundsstyrelsen kommer också att berätta om vad som händer nu när kongressbesluten ska verkställas.

Kursavgift: 1 200 kr inklusive resa och boende i dubbelrum.

Mer information och anmälan via **www.iogt.se/utbildningar** eller **08-672 60 05**.
Senast den 16 oktober måste vi ha din anmälan!

18

Kongress. 862 besökare deltog i IOGT-NTO-rörelsens kongresser i Lund. Stämningen var förväntansfull och arrangörerna hade läget under kontroll.

15

Intervju. Journalisten och författaren Alexandra Pascalidou växte upp med en pappa som drack för mycket – nu har hon valt att berätta om det.

28

Påverkan. Nykterhetsrörelsen har haft ett kontor i Bryssel sedan 1998. Från EU:s huvudstad kan IOGT-NTO påverka i alkoholpolitiska frågor direkt på plats.

32

Världens Barn. Många barn i Kenya lever i fattigdom eller på gatan, inte sällan på grund av alkohol. Tack vare IOGT-NTO:s del i Världens Barn får en del av dem hjälp.

38

Nykterhet. Båtluffen i Stockholms skärgård med Stockholms distrikt och Kamratstöd är inne på sitt femte år och lockar varje sommar hundratalens resenärer.

Alkohol på sociala medier bidrar till normalisering | 6

Mängden bilder på alkohol som läggs ut på sociala medier bidrar till en ökad alkoholkonsumtion, menar Magnus Jägerskog på IQ.

Poppis kojbyggarläger i Öjebyn | 8

I år byggde 88 glada barn 29 kojor under fyra intensiva dagar i Öjebyn. Det var ett av över 50 läger som hölls i Junis regi under sommaren.

Varför ökar narkotikadöden? | 12

På ett seminarium i Almedalen efterlyste forskaren Anna Fugelstad bättre uppföljning av den läkemedelsassisterade narkotikavården.

Låt inte knarkmånglarna vinna | 4

LEDARE Svensk narkotikapolitik är långt från bra – men legalisering är inte svaret. Världen behöver inte fler legala droger, skriver Pierre Andersson

Känn stolthet | 46

ORDFÖRANDEN Det ska kännas som ett IOGT-NTO oavsett nivå, och vi ska känna stolthet över organisationen. Det skriver Johnny Mostacero i sin första ordförandekrönika.

OMSLAGSFOTO
Jonas Eriksson

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Svensk narkotikapolitik

Låt inte knark-månglarna vinna

Allt oftare hörs krav på liberaliseringar av narkotikapolitiken. Avkriminalisera. Legalisera. Då minskar stigmatiseringen, vi sparar pengar på polisen och kan lägga krutet på de som hamnar i missbruksproblem istället.

Svenska folket verkar inte hålla med. En mycket stor majoritet står bakom den restriktiva politiken. Men jag har sagt det förut: Debatten kommer även till Sverige och vi i IOGT-NTO måste vara beredda att ta den.

Jag tycker inte att svensk narkotikapolitik är perfekt som den är nu. Det är för svårt att få tillgång till vård för den som missbrukar. När Accent kollade med Sveriges socialchefer för ett par år sedan erkände många utan omsvep att de inte klarar att ge den vård som lagen faktiskt kräver.

Ett annat akut problem är narkotikadöden. Sedan 2004 har den ökat mycket snabbt – och ingen vet riktigt vad det beror på. Här måste både utredning och åtgärder prioriteras.

Men legalisering? För mig är grundargumentet enkelt: Kolla vad en legal, tillgänglig och socialt accepterad drog som alkohol ställer till med. Det är helt enkelt inte ett bra recept att följa.

Vi behöver inte fler legala droger. Och vi behöver definitivt inte ytterligare en kommersiell jätteindustri – tobaks- och alkoholindustrin är mer än nog – som kränger droger.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Alkohol på sociala medier bidrar till normalisering av drickande

■ Kommentar till artikeln på Facebook:
Alkohol har folk druckit utan att behöva se en massa reklam för den, ta bort all alkoholreklam, är ej nykterist, men titta bara på Facebook, var och varannan människa har alkohol med i bilden sin, vissa kanske tror att man höjer sin status när man visar att man super, ger helt fel signaler till osäkra människor. Jag prenumererar på Hemmets veckotidning, men kommer inte att förlänga prenumerationen på grund av deras alkoreklam.

EIVOR HOLMQVIST

Rättelse

■ I artikeln om Folknykterhetens Dag på Skansen i Accent 4/15 råkade vi sätta fel efternamn på distriktsordföranden i IOGT-NTO Stockholm. Han heter Jonas Svensson och ingenting annat. Vi ber om ursäkt Jonas!

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

Mest läst på accentmagasin.se

Senaste månaden

1. Alkohol på sociala medier bidrar till normalisering av drickande
2. Serotonin kan skydda mot beroende
3. Alkohol orsakar många svåra cykelolyckor
4. 200 nyktra scouter på jamboree i Japan
5. Viagra i kinesisk alkohol
6. Cannabis ingen mirakelmedicin mot cancer
7. Hur en drog tas påverkar risken för beroende
8. Nya förbundsstyrelser för UNF och Junis
9. Ryanair förbjuder medhavd alkohol på vissa flygsträckor
10. Drogerna särade på mor och son – nu återförenas de

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.
Pressläggning detta nummer: 14 augusti
Nästa nummer kommer ut: 9 oktober

Pierre Andersson
Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzowsky Rundgren
Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzowsky@iogt.se

Eva Ekeröth
Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Nathalie C. Andersson
Digitalredaktör
073-372 62 53, nathalie.andersson@iogt.se

ETC Kommunikation
Layout och produktion

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Jonas Eriksson, Anders Perstrand **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammalgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration** (295 kr/år) och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Pierre Andersson, tel: 08-672 60 51, accent@iogt.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby. **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltidning** Accent finns även som gratis taltidning. **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

Värva en medlem och få en selfie-pinne!

Nya medlemmar behövs för att IOGT-NTO ska kunna växa! September är vår Selfie-månad, då kan du ta en selfie tillsammans med din nyvärvade medlem och bli en av de hundra som vinner en selfie-pinne.

Skicka bilden till **robert.lindh@iogt.se** eller till mobilnummer **0733-72 62 19**.

Bland alla som värvar minst en ny IOGT-NTO-medlem under september lottas det dessutom ut en spa-weekend 14–15 november för två personer.

Viagra i kinesisk alkohol

ALKOHOL Kinesiska alkoholproducenter marknadsför ofta sina produkter som hälsobringande och positiva för den sexuella förmågan. För att leva upp till budskapet har flera tillverkare spetsat dryckerna med Viagra, rapporterar CNN.

Det visar en stor undersökning där kinesiska livsmedels- och drogadministrationen har analyserat alkohol från hela Kina.

Viagra eller liknande preparat hittades i 69 produkter från 52 tillverkare.

Hittills är 19 företag föremål för brottsutredning. Produktionen har stoppats och alkoholen beslagtogs.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

Cannabis ökar bland unga svenska storstadsbor

NARKOTIKA Enligt en rapport från EU:s narkotikabyrå EMCDDA ökar allt fler unga svenskar i framför allt storstäder cannabis. I andra europeiska länder ligger cannabisanvändningen stabilt eller minskar, som i Tyskland, England och Spanien.

Polisen ser flera förklaringar. Den inhemska produktionen ökar och det har också blivit enklare att få tag på narkotika via nätet. En annan förklaring är ändrade attityder och en ökad liberalisering.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: ISTOCK

Alkohol på sociala medier bidrar till normalisering av drickandet

Mängden privata bilder på alkohol som läggs ut på sociala medier har ökat kraftigt på senare tid, särskilt nu under sommaren. Det här bidrar till en ökad alkoholkonsumtion, menar Magnus Jägerskog på IQ.

ALKOHOL En snygg Instagrambild på ett glas rosévin i motljus. En iskall öl i skuggan av ett träd på Facebook. Privata sommarbilder på alkohol och den avkopplande semesterkänsla som de är tänkta att förmedla läggs allt oftare ut på sociala medier.

– Det här påverkar naturligtvis vår syn på alkohol och bidrar till en normalisering av drickande som ett självklart sätt att ha mysigt och slappna av. Det man ser på sociala medier har en stor påverkan på oss och är identitets-skapande. Sociala medier fungerar som förstärkare av värden, säger Magnus Jägerskog, vd på IQ, ett dotterbolag till Systembo-

laget, vars uppgift är att lyfta fram alkoholens risker.

Han menar att de privata bilderna med alkohol på ett sätt påverkar oss nästan mer än renodlad alkoholreklam – som ju också syns allt oftare på sociala medier. Forskning visar att framför allt unga som exponeras för alkoholreklam dricker mer. Därför är det rimligt att anta att även privata bilder på alkohol i sociala medier på sikt bidrar till en ökad alkoholkonsumtion.

– Förmedlandet av en livsstil blir mer trovärdigt när avsändaren är en kompis. Och det är främst en skön livsstil där alkohol ingår som dessa bilder

förmedlar, snarare än reklam för en viss produkt. Det är ju sällan en privat bild specificerar vilket vin som är i glaset, säger Magnus Jägerskog och tillägger att det inte är så konstigt att bilder på alkohol ökar under sommaren, eftersom det dricks mer då.

Alkohol är förvisso identitets-skapande för många unga. Men det gäller även äldre personer. Det här borde vi prata mera om, anser Magnus Jägerskog.

– Alkohol på sociala medier påverkar bredare åldersgrupper. Bland äldre är det kanske inte i första hand festandet som är fokus, utan mer vinkunnigheten, som blir en statusmarkör. Det är status att kunna välja rätt vin till rätt mat och här handlar det mer om findrickande. Men likväl bidrar också dessa bilder till en normaliseringsprocess, säger Magnus Jägerskog.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Nykterhet sprider ringar på vattnet

När många väljer bort alkohol dricker de övriga mindre. Det visar en ny prisbelönt studie.

NYKTERHET Ju fler som avstår från alkohol, desto mindre dricker de som ändå dricker alkohol. Det visar Jonas Raninen, doktorand vid Karolinska institutet och utredare på Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, i en ny studie som utgått från de stora Monitormätningarna där ett stort antal svenskar telefonintervjuas om sina alkoholvanor.

– Har du en person i ditt nätverk som inte dricker kommer du

att dricka mindre, säger han till Accent.

När antalet som uppger att de inte druckit stiger med en procent så minskar konsumtionen hos dem som dricker med ungefär två procent.

Kollektivitetsteorin, som säger att förändringar i alkoholkonsumtionen inte sker hos individer utan i större grupper, lanserades av den norske forskaren Ole-Jørgen Skog i mitten av 1980-talet och har lagt grunden för vår alkoholpolitik.

Han gjorde ett flertal studier som bekräftade teorin, men han begränsade sina studier till att gälla dem som dricker alkohol.

Jonas Raninen reagerade på

uppdelningen mellan människor som dricker och de som inte gör det.

– Intuitivt så tyckte jag att det borde gälla alla. Jag ville undersöka hur även de som inte dricker passar in i Ole-Jørgen Skogs teorier, säger han.

Mest förvånande i undersökningen är att de som dricker mest också påverkas mest. Det bekräftar att det finns ett samband mellan olika gruppers konsumtion.

Som första nordiska forskare har Jonas Raninen tilldelats Ole-Jørgen Skog Award. Ett pris som har som syfte att uppmärksamma forskare tidigt i karriären.

EVA EKEROTH

20

organisationer hoppar av European Alcohol and Health Forum i protest mot att alkohol inte prioriteras i EU.

Spicefallen minskar

NARKOTIKA Antalet personer som förgiftats av drogen Spice har minskat kraftigt. Kulmen nåddes i november förra året. Det rapporterar Göteborgsposten.

Giftinformationscentralen kontaktades om cirka 620 fall av spiceförgiftning 2014. Enbart under november rapporterades 130 fall. Sedan dess har antalet fall gått stadigt nedåt, för att i maj i år stanna på 12.

Sedan mitten av januari i år är drygt 40 olika substanser som kan ingå i Spice narkotikaklassade.

EVA EKEROTH

Danska IOGT hotat av nedläggning

RÖRELSE IOGT i Danmark har fått sina bidrag halverade, från 1,6 miljoner danska kronor till 800 000. Dessutom får pengarna inte längre användas till löner eller administration, utan bara till verksamhet.

– Vi står inför en verklig utmaning. Alla anställda har sagts upp, säger Ulla Jensen, anställd insamlingsansvarig och ledamot i styrelsen för IOGT.

IOGT har sju avdelningar och 14 anställda. Verksamheten består uteslutande av stöd till missbrukare och deras anhöriga.

Organisationen har två lägenheter som de försöker sälja för att få kapital att betala ut löner till de anställda. Med hjälp av lån från Sverige hoppas de nu kunna starta ett Möjligheternas hus i Danmark.

EVA EKEROTH

Unga fortsätter att dricka allt mindre

ALKOHOL Årets siffror från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, visar att andelen alkoholkonsumenter i årskurs nio nu är nere på 42 procent. Förra året var siffran 46 procent.

– När undersökningarna startade, i början av 70-talet, låg siffran på omkring 90 procent. Från mitten av 80-talet till 90-talets slut låg nivån stabilt på 80 procent men efter mil-

lenieskiftet har det sjunkit rejält, säger Anna Englund, ansvarig för undersökningen.

Det vanligaste ursprunget för alkoholen som ungdomarna dricker är Systembolaget. Färre än en procent uppger att de får tag på alkohol via internet.

– Det är oftast kompisars äldre syskon som är källan, säger Anna Englund.

Vad den minskade alkoholkonsumtionen bland unga beror på

är inget som fångas av undersökningen.

– Det kan vi bara resonera kring, säger Anna Englund. Det talas om en pågående hälsotrend men också om att unga hittar andra sätt att umgås på med den tekniska utvecklingen.

– Effektivare föräldrakontroll och effekter av drog förebyggande insatser riktade till föräldrar kan också ha haft effekt.

PIERRE ANDERSSON

HALLÅ DÄR!

Andrea Lavesson

... ny chef för IOGT-NTO:s engagemangsavdelning.

Hur kommer det märkas att du är på plats?

– Jag hoppas att det inte märks, för jag är inte här för att göra stora avtryck. Min ambition med att ta jobbet var att få tillfälle att jobba med drivna engagerade människor och vara spindeln i nätet som ser till att de människornas erfarenheter och kunskaper förmeras. Men jag antar att det kommer märkas på så sätt att jag kommer med massor med frågor. Jag är en frågvis person.

Hur gör du för att engagera människor?

– Jag tror på att ställa frågor så att de svar som människor har inom sig kommer fram. Om jag i min lilla IOGT-NTO-förening frågar "Vad vill du göra på måndag?" så väcker det större engagemang för den personen än om någon bara sagt "På måndag gör vi det här". När jag lyssnar in hör jag många som kommer med färdiga svar, men jag tror vi behöver bli bättre på att ställa frågor som gör att människor hittar sina egna svar.

Vad gör dig engagerad?

– Orättvisor.

Varför IOGT-NTO?

– För att det är min organisation och för att jag verkligen brinner för att göra världen mer drogfri.

NATHALIE C. ANDERSSON

Poppis kojbyggarläger i Öjebyn

I år byggde 88 glada barn 29 kojor under fyra intensiva dagar i Öjebyn. Det var ett av över 50 läger som hölls i Junis regi under sommaren.

I RÖRELSE Kojbyggarläget är ett av de äldsta Junislägren. Det har funnits sedan slutet av 1960-talet och är väldigt populärt.

– Vi har alltid många barn som vill komma. I år har 88 barn – både

Junisar och icke-medlemmar – anmält sig. De flesta är mellan 8 och 11 år och varje bygglag tilldelas en yta på 3x4 meter att bygga sin koja på, säger Junisledaren och byggherren SG Pettersson.

Han berättar att vädret har varit bra och stämningen på topp.

– Barnen är entusiastiska och många föräldrar tycker att detta är jättebra. Dagens barn är inte så vana vid att bygga och snickra, säger han.

Läget är ett dagläger som pågår tisdag till fredag. Barnen ombeds ta med sig matsäck, hammare, skor med rejäl sula och gott humör.

Över 50 Junisläger arrangeras under sommarlovet.

FOTO: S G PETERSSON

Viktoria Carlsén ansvarig för lägerverksamheten på IOGT-NTO:s Juniorförbund, Junis, är nöjd med att det blir så många läger och att de är så olika.

– Dagläger blir allt vanligare. Det är populärt, eftersom inte alla barn vill övernatta. Dessutom är det billigare, säger hon.

Junis lägerverksamhet är en stark tradition med mer än 40 år på nacken. Lägren är så populära att det ofta blir väntelista.

– Junislägren fyller en viktig funktion. Alla reser inte bort och behöver ha något kul att göra. Andra kan behöva komma hemifrån och vara med bra, trygga ledare. Lägren ger minnen för livet och så har man något att berätta när man kommer tillbaka till skolan, säger Viktoria Carlsén.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Hon är Accents nya chefredaktör

I RÖRELSE Journalisten Ulrica Ambjörn blir Accents nya chefredaktör i höst.

– Roligt, spännande – och utmanande, säger hon. Accent är en bra tidning som handlar om ämnen som ligger mig varmt om hjärtat. IOGT-NTO är också en spännande organisation som har utvecklats väldigt mycket och som, vad jag kan se, fortsätter att utvecklas. Till exempel är det imponerande att på en kongress mäta talartid och ha fokus på de normkritiska frågorna inte bara när det gäller alkohol utan även när det gäller rasism och genus.

Ulrica Ambjörn är för närvarande chefredaktör för tidningen Personal och ledarskap.

– Innan dess har jag varit konsult inom ledarorganisationsutveckling och journalistik, jag har också varit chefredaktör för Vår bostad. När det gäller andra uppdrag så har jag jobbat lite på behandlingshem, varit jourare i Bris och suttit i Pressens opinionsnämnd, bland annat.

Har du några visioner för Accent?

– Jag tycker att det är en tidning som förtjänar ännu fler läsare i alla kanaler där den finns. Men visionen och hur det ska gå till – det vill jag forma med dem som gör tidningen och utifrån det uppdrag som tidningen har.

NATHALIE C. ANDERSSON

Fakta. Ulrica Ambjörn

Ålder: 53 år.

Familj: Gift och har två vuxna barn.

Bor: I Farsta.

Övrigt: Håller på fritiden på med yoga och hästar. Lunchar med några gamla kollegor en gång i månaden.

200 NSF-are på Jamboree i Japan

På sommarens världsscoutjamboree i Japan deltog 200 NSF-are. Dallrande hetta, exotisk mat, roliga aktiviteter, spännande kulturmöten och en härlig, internationell gemenskap mötte dem.

FOTO: SCOUTERNA

Jasmina Wjertzicka och Elin Andersson Engler.

RÖRELSE Världsscoutjamboreen i Japan lockade 30 000 deltagare från 150 länder, däribland 2 000 från Sverige. På plats på det enorma lägret i Kirarahama – som ligger i Yamaguchiområdet i södra Japan – var också närmare 200 scouter från Nykterhetsrörelsens scoutförbund.

NSF:arna Jasmina Wjertzicka, 15 och Elin Andersson Engler, 16 – bägge från Malmö – är entusiastiska.

– Vi har jättekul. Det bästa är nog att man kommer i kontakt med ungdomar från världens alla hörn.

Vi gör mycket aktiviteter ihop. Som i dag då vi till exempel har fått mäta energihalten i ett kex. Vi har fått prova på origami och fått lära oss hur man gör choklad, säger Jasmina Wjertzicka.

Elin Andersson Engler håller med.

– Jag har sett fram emot detta sedan Jamboreen 2011. Då bestämde jag att jag absolut ska åka till Japan 2015. Och nu är jag här! Innan jag kom hit trodde jag att de kulturella skillnaderna mellan Japan och Sverige skulle vara mycket större än vad de är. Men

väl här insåg jag att japanerna trots allt inte är så annorlunda från oss som jag hade trott, säger Elin och berättar att stämningen är väldigt hög och att alla är glada och positiva.

Tjejerna är eniga om att detta är en upplevelse och en erfarenhet för livet.

Världsscoutjamboreen är den 23:e i ordningen. Den första ägde rum i England 1920. Världsscoutjamborees arrangeras vart 4:e år. 2019 kommer den att äga rum i USA.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Miljonlotteriet är reklameffektivast

RÖRELSE Miljonlotteriet gör dubbelt så effektiv reklam jämfört med Postkodlotteriet, trots att IOGT-NTO:s Lotteri investerar betydligt mindre i media och reklamsammanhang jämfört med sina konkurrenter. Det visar en pinfärsk undersökning från Indikat Konsument, ett företag som granskar reklameffektivitet. Miljonlotteriet rankades högst och följdes av Postkodlotteriet som kom tvåa.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

1,4

miljarder lade företagen på alkoholreklam 2014.

IOGT-NTO inleder samarbete med tanzanisk ungdomstidning

RÖRELSE Ungdomstidningen Fema i Tanzania gör ett temanummer om alkohol och våld tillsammans med IOGT-NTO.

– Fema kontaktade oss efter att ha fått en förfrågan från ett bryggeri om att göra en gemensam kampanj för att inte dricka öl före 18 års ålder. Tidningen ville höra vår syn på saken. Vi sa att vi anser det vara förtäckt produktplacering, säger Johan Sundqvist, IOGT-NTO:s regionchef i Östafrika.

Fema kommer ut 6 gånger per år, sänder radio och TV och har egna ungdomsklubbar som diskuterar innehållet i tidningen. Med tre miljoner läsare hör Fema till de medier som når flest tanzanier.

EVA EKEROTH

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Prideparad. I årets Prideparad syntes UNF/Nykter Pride som ett av de första tjugo ekipagen. Årets Pride-tema var "gör slut". UNF uppmanade till att göra slut med alkoholnormen och medberoende.

KOMMENTAREN

Älskade vardag

Äntligen. Äntligen är sommaren förbi. Med alla sina glada tillrop och måsten, sol i blick, roliga aktiviteter och utflykter, gärna på eller vid böljan den blå och naturligtvis tillsammans med gulleungarna, härliga tjocka släkten, älsklingen eller fina kompisgänget som grillar och skålar och badar som i reklamfilmerna. Blå, blå...

Det börjar redan efter påsk (då man redan fått besvara frågan vad man ska göra i påsk); vad ska du göra i sommar då? Vad ska du göra på midsommar? Det är då man med ljus stämning ska utbrista att man ska göra allt det där härliga som just räknades upp i varm gemenskap i en stuga med röda knutar och under ljumma nätter och på sommarängar eller i en segelbåt,

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Maria Zaitzevsky Rundgren.

på en finkornig strand eller i någon mysig stad någon annanstans, långt borta. Det är då man ska kvittra och sedan twittra och lägga upp fina bilder på söta barn med sand i håret och bara fötter och alla är så lyckliga så lyckliga. Utom alla de som är så ensamma så ensamma. Alla barn vars föräldrar inte förmår bjuda på världens finaste sommarlov och alla de – små, unga, medelålders, gamla, helt vanliga solitärer – som bara räknar dagarna tills det blir vardag igen, så att man kan känna sig som alla andra i den där gnälliga, barmhärtiga vardagslunken.

Vardagen är underskattad, helger och ledigheter överskattade, kravfyllda och ångestframkallande. Ingenstans att gömma undan sin ensamhet. Ingenstans att fly när alla andra skålar och skrålar och mår gott och fint tillsammans. Välkommen tillbaka, älskade vardag.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Nyktra kvinnor – politiska pionjärer

Den nyktra kvinnoorganisationen Vita Bandet grundades för att kvinnor tröttnat på att koka kaffe åt männen i IOGT. Vita Bandet ligger bakom en stor del av den svenska välfärden.

I RÖRELSE Emelie Rathou valdes 1893 in som enda kvinna i den första folkrikssdagen. Hon var lärarinna, medlem i IOGT och resetalare för organisationen.

Hon provocerades av den manliga dominansen i IOGT och de kvinnliga medlemmarnas bristande möjligheter att påverka besluten. Kvinnorna var där för att förgylla männens tillvaro och ansvarade oftast för kaffekokningen. Det berättar Åsa Bengtsson, fil dr i historia och universitetslektor på högskolan i Halmstad, vid ett seminarium under IOGT-NTO:s kongress i Lund.

För att slippa kaffekokningen startade Emelie Ratou år 1900 den kristna kvinnliga nykterhetsorganisationen Vita bandet.

Enligt Åsa Bengtsson har Vita Bandet och andra filantropiska föreningar lagt grunden för vår välfärd.

– Det främsta exemplet är barnkrubborna som togs över av lokala myndigheter på 40-talet och utvecklades till dagens förskolor. Vita bandet grundade också sommarkolonier, småbarnshem för utomäktenskapliga barn, systugor, läsestugor och ljus- och värmestugor – alla hade inte ljus hemma på kvällarna och kunde komma till värmestugorna för att sy eller göra andra arbeten som krävde ljus, säger hon.

Vita bandet startade landets första barnsköterskeutbildning, drev semesterhem och vilohem för kvinnor och ett mödrahem för nyblivna mammor som inte hade någonstans att ta vägen med sina "oäkta" barn samt ett alkoholshem för kvinnor.

De hade upptagningshem för prostituerade kvinnor där de fick tvätta sig och sina kläder, få hjälp med sjukvård, bostad och jobb.

Verksamheterna drevs i form av företag, men var inte vinstdrivande. De drev också mer traditionella, vinstdrivande företag som kaféer och restauranger.

Emelie Rathou.

– Restaurangerna och kaféerna var alkoholfria och blev en mötesplats för barnfamiljer och andra som ville träffas i en alkoholfri miljö, säger Åsa Bengtsson.

Vitbandisterna var de första kvinnliga folkbildarna. Folkbildningen var i början av 1910-talet helt mansdominerad. Utbildningarna handlade om sexualkunskap, matlagning, hygien, ekonomi, sykurer, skomakar- och snickeriutbildningar, samaritkurser och kurser om social- och alkoholpolitik.

– Vitbandisterna var Sveriges mest berömda kvinnor ändå syns de inte i historisk litteratur. Redan 2010 kom utredningen som visar på bristen på kvinnor i historieböckerna. Det enda den lett till är att läroböckerna fått ett kapitel om genusfrågan tillagd. Fortfarande inte ett ord om kvinnorna och deras insatser, säger Åsa Bengtsson.

EVA EKEROTH

Fakta. Bistånd

IOGT-NTO har ägnat sig åt bistånd sedan 1971. Idag finns 25 partnerorganisationer i 16 länder. Ett kontor som täcker Sydostasien finns i Thailand, och ett i Tanzania som täcker Östafrika.

Minskad demokrati i Sydostasien försvårar bistånd

I Sydostasien saknas ofta alkohollagar vilket lockar till sig alkoholindustrin. IOGT-NTO-rörelsens arbete försvåras när det demokratiska utrymmet minskar. Ändå finns det ljuspunkter.

I RÖRELSE Johan Bengtsson arbetar på IOGT-NTO:s regionkontor i Chiang Mai i Thailand. Han berättar att arbetet i frivilligorganisationer har försvårats på senare tid.

– Sedan militärkuppen i Thailand krymper det demokratiska

utrymmet. Frivilligorganisationer betraktas som skumma och regeringen försöker hitta sätt att kontrollera dem. Det gäller i de flesta länder vi verkar i, säger han.

Problemen skiljer sig åt i länderna i Sydostasien.

– I Vietnam är läget sämst. Konsumtionsnivån är ungefär 20 liter årligen per person som dricker, och alkohol är inrotad i mansbilden. Enligt talesättet är en man som inte dricker alkohol som en flagga utan vind.

I Laos har man andra problem.

– Där dricker även kvinnorna. Om både män och kvinnor dricker

ökar risken för våld i hemmet kraftigt, säger Johan Bengtsson.

Bristen på regleringar är ett stort problem.

– Kambodja, Vietnam och Myanmar saknar alkohollagar. När det inte finns några regleringar lockar det den alkoholindustrin. Korruptionen är utbredd och folk i regeringarna har intressen i industrin.

Men det finns ljuspunkter.

– Att frågan kommit upp på den internationella dagordningen genom WHO:s globala alkoholstrategi har givit jobbet en skjuts.

EVA EKEROTH

Östafrikakontor flyttar

I RÖRELSE I september öppnar IOGT-NTO kontor i Arusha i Tanzania och stänger i Dar es Salaam där kontoret legat i tjugo år. Anledningarna är både ekonomiska och logistiska.

Enligt Johan Sundqvist, regionchef i Östafrika har flytten flera orsaker.

– Arusha är en knutpunkt med internationell flygplats och är närmare till Nairobi dit man enkelt kan ta sig med bil. Bilköset i Dar es Salaam är så stort att det går åt en halv dag att åka och hämta posten, säger han.

Dessutom är kostnadsläget i Dar es Salaam så högt att inga små eller medelstora organisationer har råd att var kvar.

EVA EKEROTH

FOTO: MALIN HUUSMAN

4,2 miljoner från Boverket

I RÖRELSE Boverket beviljar 12 av 15 IOGT-NTO-föreningar sammanlagt 4,2 miljoner kronor till upprustning och förbättringar.

– Det känns väldigt roligt och är något av ett rekord! Förra året beviljades 11 av 17 ansökningar, säger Simon Svensson, byggnadsingenjör på Våra Gårdar.

Han tillägger att det visar att Boverket anser att IOGT-NTOs lokaler betyder mycket för orterna där de ligger och att de verkligen fyller en viktig funktion.

Boverkspengarna kommer mestadels att gå till anpassningar och energisparande åtgärder.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Bostadsbrist – en av förklaringarna till ökat tryck på missbruksvården

BEROENDE Det är kö till tvångsvården av missbrukare. Personer som bedöms vara farliga för sig själva och andra får inte den vård de behöver.

– Trycket har inte varit så här högt på 10 år. Nu jobbar vi på för att få fram fler platser, säger Maria Skoglund, ställföreträdande verksamhetsdirektör på SiS, till Accent.

Varför trycket ökat vet hon inte, men tror att det finns flera förklaringar.

Det tror även Yvonne Thilander, socialdirektör i Norrköping.

– Dels finns ett ökat behov på grund av de nya syntetiska drogerna. Dessutom tror jag att många kommuner försöker med öppen vård lite för länge eftersom behandlingshem är mycket dyrare. Klienterna som inte klarar det blir i så dåligt skick att de blir föremål för tvångsvård, säger hon.

Främst tror hon dock att det är bostadsbrist som orsakar köerna.

Judit Hadnagy, pressekreterare på SiS, håller med om att bostadsbristen kan vara en faktor.

– Det är trögt i systemet. De som blir föremål för tvångsvård är i dåligt skick. När de mår bättre är det dags att gå vidare till öppnare behandlingsformer. Men nu är det svårt att hitta platser och det har till följd att de färdigbehandlade inte har någonstans att ta vägen.

EVA EKEROTH

Vinhandlare får böta

ALKOHOL Vinhandlaren Peder Molin har dömts till dagsböter för olovlig försäljning av alkohol. Domen är en konsekvens av otydlig lagstiftning anser IOGT-NTO.

Peder Molins företag Handlavin.se var bland de tio som polisanmälades hösten 2011 av IOGT-NTO för olovlig handel med alkohol.

Medan de utlandsregistrerade bolagen klarar sig undan, döms Peder Molins bolag till 100 000 kronor i företagsböter och han själv till villkorig dom och 50 dagsböter.

Han har också själv transporterat varorna till Sverige, medan de andra anlitat en extern transportör. Ur kundens perspektiv är skillnaden liten.

Peder Molin hävdar i sitt försvar att flera instanser som till exempel Skatteverket, inte haft något att invända mot hans verksamhet.

– Peder Molin verkar ha handlat utan uppsåt. Han har trott att han har ägnat sig åt laglig verksamhet. I en rättsstat ska det inte gå att göra olika tolkningar av lagen. Det måste vara enkelt för individen att få reda på vad som gäller, säger Linda Engström, chef för kommunikation och påverkan på IOGT-NTO.

EVA EKEROTH

Fler alkoholtillstånd ger ett mer normaliserat vardagsdrickande och bidrar till en liberalisering."

Håkan Leifman, direktör på CAN om den stora ökningen av serveringstillstånd.

Anna Fugelstad.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Varför ökar narkotikadöden?

På ett seminarium i Almedalen efterlyste forskaren Anna Fugelstad balans i den läkemedelsassisterade narkotikavården – och bättre uppföljning. "Vi har ingen möjlighet att se vad som händer i dag", säger hon.

NARKOTIKA Antalet narkotikarelaterade dödsfall har ökat dramatiskt i Sverige sedan 2006. Anna Fugelstad är forskare på Karolinska Institutet och ansvarig för Toxreg, ett register baserat på rättsmedicinska undersökningar.

I mitten av nittiotalet låg antalet narkotikarelaterade dödsfall i Toxreg på strax under 200. Så sent som 2006 var de 300 medan samma siffra för 2014 är nästan 700 dödsfall.

Så vad har hänt sedan 2006? Anna Fugelstad pekar på tre möjliga orsaker.

– Det vi ser är en ökad tillgänglighet på starka opioider, säger hon. Det är förmodligen flera faktorer bakom – en av dem är ökad förskrivning inom sjukvården. Tidigare användes starka opioider bara för akuta smärttillstånd, nu skrivs de allt oftare ut även vid kroniska smärttillstånd.

En annan faktor kan vara ändrade regler för LARO, läkemedelsassisterad behandling av narkotikamissbruk med metadon eller buprenorfin. Behandlingen har gjorts tillgänglig för betydligt fler och kraven för medverkan har sänkts.

– Tidigare var svenska LARO-behandlingar mycket säkra. Nu saknas centrala register över vilka som får behandling och resultaten går inte att följa upp. Som seriös forskare blir man förskräckt, det är trots allt en farlig behandling. I Toxreg finns också data över dödsplats. Heroin är starkt koncentrerat till storstäderna medan metadon och buprenorfin är mer jämnt spridda över landet.

– Det här talar för att opioidläkemedlen kommer från sjukvården medan heroinet kommer från kriminella nätverk, säger Anna Fugelstad.

Anna Fugelstad efterlyser en balans när det gäller användningen av LARO.

– Målet måste vara att ge så många som möjligt livgivande behandling men samtidigt undvika dödsfall. Det måste finnas en analys av situationen och problemen måste diskuteras mer öppet än idag.

Den tredje faktorn som kan spela in enligt Anna Fugelstad är sjukvårdens styrmekanismer.

– Vissa vårdformer försvinner medan andra lyfts fram. Det som premieras är genomgående insatser som är lätta att mäta – till exempel LARO.

I EMCDDA:s europeiska jämförelse har Sverige EU:s näst högsta narkotikadödlighet efter Estland. Anna Fugelstad menar dock att man måste vara försiktig med jämförelser med andra länder. Titlar man däremot på de nordiska länderna blir jämförelserna mer intressanta.

– Där har vi mycket bättre möjligheter att jämföra, och det är väldigt svårt att bortförklara att vi har högst siffror i Norden.

PIERRE ANDERSSON

Hela Sverige på fötter för Världens Barn!

Snart är det dags för Radiohjälpens insamling till Världens Barn. IOGT-NTO-rörelsen är i år med i kärntruppen av organisationer och kommer att få del av pengarna, som går oavkortat går till projekt för de barn runt om i världen som har det allra tuffast. Insamlingskulmen 2015 är 26 september och 3 oktober. SVT:s Världens Barn-gala visas den 2 oktober.

Så! Dra ihop familj, vänner eller föreningen och bidra du också. Du kan anordna en loppis, auktionera ut en middag, fixa ett 5-kilometerslopp med anmälningsavgift, skramla med en insamlingsbössa – möjligheterna är oändliga!

Allt du behöver till din insamling – banderoller, affischer, foldrar och mycket mer – beställer du direkt från kampanjkontoret, material@varldensbarn.se.

Bössor och plomber (bösslås) får du av Världens Barns samordnare i din kommun. Kontakter och mer information finns på Världens Barns hemsida www.varldensbarn.se.

Glöm inte att tipsa din lokala P4-station om vad du tänker göra. De vill gärna rapportera från roliga aktiviteter.

Tack vare Världens Barn kan vi stödja utsatta barn i världen

TACK VARE VÄRLDENS BARN KAN VI STÖDJA UTSATTA BARN I KENYA

Tack vare Världens Barn kan vi bland annat stödja utsatta barn i Kenya.

Blue Cross Kenya ger gatubarn i Kisumu ett hem, mat, skolgång och trygghet. Många barn har föräldrar med alkoholmissbruk och genom stöd och rehabilitering kan barnen återvända till familjen. Genom Världens Barn får utsatta barn en ny chans till ett bättre liv – utan alkohol och andra droger.

IOGT-NTO-RÖRELSEN

Världens Barn
Radiohjälpen 90 1950-6

Alexandra Pascalidou:

”Jag avskyr när folk super”

Journalisten och författaren Alexandra Pascalidou växte upp med en pappa som drack för mycket – något hon tidigare inte velat berätta.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **JONAS ERIKSSON**

Det är först nu som journalisten och författaren Alexandra Pascalidou har vågat lyfta på locket och prata om det som har präglat hennes uppväxt. Hennes pappa drack sig till en skrumplever och fick dödsdomen av sin läkare: om du inte slutar dricka så dör du.

Det var för ett halvår sedan.

– Jag har dragit mig för att berätta om det här skambelagda, säger Alexandra Pascalidou.

För ett par månader sedan valdes Alexandra Pascalidou in i IQ:s styrelse. IQ är ett dotterbolag till Systembolaget som vill få människor att reflektera över sitt drickande.

Som styrelseledamot hoppas hon kunna påverka och bidra genom sin opinionsbildande kompetens och genom sina goda relationer till svenska folkrörelser och föreningar, som hon anser är en viktig del av vår demokrati. Hon vill också lyfta fram mångfalds- och klassperspektivet.

Hennes föräldrar är grekiska invandrare och hon och hennes två systrar växte upp i Stockholmsförorten Rinkeby på 1980-talet. I den grekiska kulturen är vin en självklar del av vardagen och då oftast tillsammans med mat och i andra sociala sammanhang. Hennes pappa drack som de flesta andra greker regelbundet. Ibland blev det för mycket och då blev han personlighetsförändrad och våldsam. Men han satt aldrig på parkbänken och

söp. Han arbetade hårt och tog hand om sin familj.

– Därför tänkte jag aldrig att han var alkoholist. Men jag minns hur otäckt jag tyckte det var när han blev full. Så visst påverkade hans drickande vår familj, säger Alexandra Pascalidou sakta.

Hon tycker fortfarande att det är svårt att prata om det här, samtidigt som det också är en lättnad att äntligen lyfta på locket. Hon har länge haft en insikt om hur det ligger till, men har hållit masken utåt. Eftersom det har känts så skamligt och svårt.

Hon är väl medveten om att det har påverkat henne på många sätt. Hon har känt en enorm frustration över att inte kunna rädda sin pappa och resten av familjen. Sedan tidig ålder har hon tagit

Fakta. Alexandra Pascalidou

Ålder: 45 år.

Bor: I Stockholm.

Familj: Dottern Melina och sambon Jacob

Gör: Journalist, författare, föreläsare, krönikör, styrelseledamot.

Skriver på: www.pascalidou.se/blogg

på sig rollen som den i familjen som ska rädda, hjälpa och stötta. Egenskaper som hon har haft glädje av i sitt arbete. Men som samtidigt är en konsekvens av uppväxten.

– Jag lärde mig också tidigt att läsa av pappas humörväxlingar och har i vuxen ålder blivit expert på att känna vibbarna när någon går över gränsen och dricker

för mycket. Jag har en inbyggd radar mot alkoholister och avskyr när folk super och betar sig illa. För mig fungerar det som ett rött skynke och jag har aldrig haft ett förhållande med en man som dricker, säger Alexandra Pascalidou och berättar att hon helt nyligen tackade nej till ett midsommarfirande just för att hon visste att det skulle spåra ur.

– Jag vet hur det kommer att bli och jag står inte ut med det. Det blir ett dryckeslag och dagen efter är alla bakfulla och så får jag gå och plocka och städa efter alla. Det är helt enkelt inte kul och jag har kommit till en punkt i livet när jag vägrar att utsätta mig för det, säger Alexandra Pascalidou och berättar att hon ibland dricker själv – men alltid med måtta.

– Jag har inget behov av att dricka för att släppa loss, jag kan dansa på borden

"Jag har inget behov av att dricka för att släppa loss, jag kan dansa på borden utan alkohol!"

konsumtion. Man ser aldrig fulla människor ute på gator och torg, eftersom det anses fult att supa sig full. Men man kan ju ändå dricka sig till alkoholism, även om det tar längre tid, konstaterar Alexandra Pascalidou och berättar att när hon sa till sin pappa att "du är alkoholist", så blev alla sura på henne. Han var väl inte alkoholist? Han tyckte bara om att dricka vin, som alla andra greker.

– Att kalla en grek för alkoholist är oerhört skambelagt. Här i Sverige har vi börjat prata om alkoholism och vi vågar beröra problemen som följer med en för hög konsumtion. Men i Grekland är detta inget man diskuterar.

Själv har Alexandra Pascalidou inga problem med att lyfta och lufta frågan. Både privat och i större sammanhang. Som svensk-grekiska har hon ett ben i den grekiska kulturen och ett i den svenska och kan se hur dryckesmönstren skiljer sig åt.

– I Sverige skyller vi till exempel ofta våld på alkohol, vilket inte alls är självklart i Grekland. Men det finns förstås anledningar till varför det ser ut som det gör. I Grekland har vinet en mångtusenårig tradition. I Sverige är det mörkt, kallt och deppigt stora delar av året, vilket säkert har bidragit till känslan av att man behöver fly, självmedicinera eller stärka sig med alkohol, funderar Alexandra Pascalidou, som länge har brunnit för de här frågorna.

Hon har i många år föreläst om synen på alkohol, bland annat i IOGT-NTO:s regi. Och om hon märker att någon dricker för mycket säger hon till, ifrågasätter. Hon är van vid och tycker om att debattera och anser att hon som väletablerad journalist och föreläsare kan bidra till en ökad samhällsdebatt och kunskap om vårt förhållande till alkohol.

Hon konstaterar att synen på alkohol har förändrats i Sverige på senare år. Fler

människor från de högre klasserna dricker allt mer och oftare – och det tycker hon är ett perspektiv som saknas i debatten. Numera är självklart för många att ta ett glas vin mitt i veckan.

– När jag kom till SVT blev jag chockad över alla som drack på och i anslutning till arbetet. Det var after work och olika firanden, alltid med alkohol. Flera chefer drack alldeles för mycket och tvingades åka in på avgiftning. Den typen av drickande ser man inte i de lägre samhällsklasserna, säger Alexandra Pascalidou och tillägger att i invandrartäta förorter är supande inte något stort problem. Många dricker inte alkohol av religiösa eller kulturella skäl.

– När jag var barn var ungdomssupande i Rinkeby ett okänt fenomen och så är det till stor del fortfarande. Man pratade aldrig om att köpa ut till exempel. Jag tycker att invandrarungdomar som inte dricker alkohol är bra förebilder. Vi borde lyfta fram dem mer, säger hon.

Något som gör henne oerhört upprörd är de teveproduktioner som exploaterar unga människor i dokusåpor och som låter dem supas sig fulla för att göra "bra" tv.

– Det är fullständigt ansvarslost och cynismen förfärr mig. Man skapar en syn på alkohol som är förödande för ungdomar, säger hon.

Så hur gick det för hennes pappa efter att han fått sin dödsdom från läkaren?

– Han blev jätterädd och kände mycket dödsångest när han fick veta att han har skrumplever. Jag var med honom hos läkaren. Sedan den dagen har han inte druckit en droppe. Han älskar livet mer än alkoholen och vill fortsätta jobba trots sina 69 år. Och alla levervärderna är positiva, så han mår mycket bättre nu än för ett halvår sedan. Jag hoppas att det ska hålla i sig. Men man vet aldrig. Jag vågar inte lita på att han håller sig nykter för all framtid, säger Alexandra Pascalidou. ■

utan alkohol! För mig är vin en njutning, inte ett sätt att berusa sig och jag skulle aldrig drömma om att sitta och dricka ensam. Det tycker jag är en varnings-signal. Och känner jag inte för att dricka så tackar jag bara nej. Det är ingen stor grej för mig. Som grekinna har jag ett okomplikerat förhållande till alkohol.

Men det gäller tyvärr inte för alla. Alexandra Pascalidou menar att den sydeuropeiska dryckeskulturen skiljer sig från den nordeuropeiska, så till vida att folk sällan dricker för att berusa sig. Vinet är en måltidsdryck, varken mer eller mindre, och något man inmundigar i sällskap med andra. Men det finns en fara också i den sydeuropeiska dryckeskulturen.

– Den är subtil, man märker inte när normalkonsumtionen övergår i en över-

SÅ VAR IOGT-NTO- RÖRELSENS KONGRESSER

862 besökare var med på IOGT-NTO-rörelsens kongresser i Lund. Stämningen var förväntansfull och arrangörerna hade läget under kontroll.

TEXT: EVA EKEROTH FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Fikapaus i förhandlingarna.

Ordförandena i de olika förbunden inviger kongressen.

Dans under avslutningsfesten.

Caroline Wennergren underhöll på invigningsfesten.

Presidiet förbereder omröstning med mentometerknappar.

Det var bra drag på discot under avslutningsfesten.

Rose-Marie Arnviken skrev många motioner till kongressen.

IOGT-NTO:s kongress invigdes på bästa OS-vis med att ordförande Anna Carlstedt tände invigningselden som skulle brinna under hela kongressen. Medan både Junis och UNF kommit igång med sina förhandlingar ägnade sig IOGT-NTO under kongressens första dag åt Ombudsskola och beredningsgrupper.

Dagen avslutades med gemensam invigningsfest för samtliga förbund. Maten var god och Caroline Wennergren bjöd på underhållning med både gamla och nya låtar. Några av låtarna framfördes tillsammans med buktalardockan Leroy Armstrong.

På torsdagen satte förhandlingarna igång. En ny arbetsform testades i form av ett motionstorg. Samtliga motioner satt uppsatta på skärmar med förbundsstyrelsens och beredningsgruppens förslag till

"Jag brukar skicka in många motioner."

ROSE-MARIE ARNVIKEN

bifall eller avslag. Ombuden kunde sedan skriva sitt nummer vid det förslag de tänkte stödja.

– Det är ett sätt att behandla många motioner samtidigt och att få ett hum om hur diskussionerna kommer att gå när motionerna senare ska upp till omröstning, sade Josefine Larsson, som var en av dem som hjälpte ombuden tillrätta.

Och det behövdes – nyordningen var inte självklar för alla. Trots det verkar

metoden ha effektiviserat processen då 33 av de 70 motionerna kunde klubbas i ett slag nästa dag.

En av dem som bidragit till motionsmängden var Rose-Marie Arnviken Litbo från Kalmar som lämnat in hela 11 motioner.

– Jag brukar skicka in många motioner. Man går ju och funderar mellan kongresserna och snappar upp sådant som folk diskuterar. Jag värnar främst vissa saker som värvning. Några av motionerna gick igenom, andra inte, säger hon.

Parallellt med förhandlingarna pågick även seminarier. Det mest välbesökta handlade om IOGT-NTO-rörelsens internationella verksamhet. Det leddes av Sara Heine, chef för den internationella verksamheten, och Johan Bengtsson, anställd

Pardans under avslutningen.

på regionkontoret i Thailand, som berättade om hur arbetet försvåras av utbredd korruption och av minskande demokrati i många länder (se sid 11).

Fredagen innebar också nattförhandlingar. Efteråt var det många som lockades till nattkaféet där köerna stundtals ringlade långa. Populärt var även det nostalgikafé som hölls på torsdagskvällen. Då pyntades lokalen med gamla t-shirts från olika evenemang och Johnny Boström och Totte Ljunggren underhöll med sång och gitarrspel.

– Det är viktigt att minnas även den nutida historien, säger Johnny Boström.

Våra Gårdar, NSF och Miljonlotteriet fanns med under kongressdagarna. NSF höll till i Källarsalen och erbjöd både seminarier och praktiska aktiviteter. När Accent tittade förbi var det tomt i lokalen.

– Så har det inte varit hela tiden. Hantverk verkar vara det som lockar flest. Det borde vi satsa mer på på nästa kongress. Då skulle vi nog vilja ha ett stort partytält utanför ingången där alla passerar, sade Niklas von Braun, program- och utbildningssekreterare på NSF.

Förmiddagarna har varit mest besökta.

– Då har UNF-läget varit här på besök med ett trettiotal personer. Vi skulle gärna se mer samverkan med de andra förbunden och att vi inspirerar varandra. Det är det som är roligast med att vara med här på kongressen, sade han.

Under kongressen mättes talartid och statistik togs fram över hur mycket tid som män respektive kvinnor talade. Statistikerna visade att när en man var föredragande så tog de manliga ombuden större plats. När en kvinna var föredragande blev kvinnorna fram mer och fördelning-

"Debatten om medlemsavgifterna var helt jämställd."

MARIA HAMPUSGÅRD

en blev mer jämställd.

– Jag blev väldigt förvånad då jag såg utfallet. Jag blev tvungen att kontrollera siffrorna en extra gång, säger Maria Hampusgård, ansvarig för mätningarna och till vardags genuspedagog i Linköpings kommun.

Jämställdheten var inte på topp, men gick upp och ned över kongressdagarna.

– Debatten om medlemsavgifterna var helt jämställd, framför allt på ombudsnivå. Bland förbundsstyrelseledamöterna var

det en övervikt för kvinnliga talare. Däremot var det en total övervikt för männen under stadgedebatten.

Skiftningarna tror Maria Hampusgård främst beror på innehållet i frågan.

– Och så beror det en hel del på vem som brinner för frågan.

Avslutningsfesten hölls i samma byggnad där kongressen höllits. i Akademiska föreningens hus AF-borgen.

I IOGT-NTO:s förhandlingssal dansades det för fullt till Coverbandet Lazy Dazy med Vivi Lovelock från Våra Gårdar och Anders Karlsson från IOGT-NTO.

Tvärs över trapphallen var det disco för den som föredrog det och i baren serverades färgglada alkoholfria drinkar.

För Magnus Molin, en av fyra mötesordförande under kongressen, var det den första kongressfesten.

– Tidigare kongresser har jag varit sekreterare. Då hinner man inte gå på någon fest utan jobbar hela natten, sade han.

Ett par dagar efter kongressen hade kongressgeneralen Marcus Andersson så smått börjat hämta sig.

– Det tar nog några dagar till, men det känns väldigt bra. Jag är mycket nöjd. Inga större missöden inträffade. Det är fortfarande mycket efterarbete att göra.

Han ser fram emot nästa kongress.

– Det kommer att bli en helt annan upplevelse när man vet hur mycket jobb det ligger bakom. Mitt råd till nästa kongressgeneral är: tänk två gånger innan du fattar beslut och var beredd på allt. ■

Lazy Dazy Coverband spelade upp till dans.

Nattkaféet var populärt.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

IOGT-NTO:s kongress arrangerades i AF-borgen i Lund.

Anna Carlstedt tänder kongresselden.

I väntan på avslutningsfesten.

Enkät: Om kongressen

Accent frågade några kongressdeltagare om deras bästa kongressminne, om de hade några förslag på förbättringar till nästa gång och vilket som var det viktigaste beslutet.

Olle Häggström, Drömme, IOGT-NTO:

– Nostalgikaféet. Att träffa dem som var med på 80-talet, det var det som värmdes mest. Jag tycker inte att det var så bra med kalla luncher fyra dagar i rad. Sedan var det ganska långa köer och jag uppfattade de lokala arrangörerna som mer kontrollerande än välkomnande. Det viktigaste var den nya strategin och att förbundsstyrelsen förlorade ett antal omröstningar. Det är viktigt för demokratin att de inte får igenom allt för då behöver vi ju inte ha någon kongress.

Anna Lundgren, Allingsås, Junis:

– Junisgalan var bäst. Till nästa gång skulle jag önska att boendet var mindre utspritt. Viktigast var den nya arbetsplanen. Den påverkar vårt arbete de närmaste åren.

Mats Gunnarsson, Örebro, Junis:

– Invigningsfesten och Mona Örjes avslutningstal. Eller kanske debatten om föräldrars missbruk där först en mamma som levte med en missbrukare och sedan en nykter alkoholist gick upp i talarstolen. Det var starkt. Något jag saknat under kongressdagarna är ett fik i anslutning till förhandlingslokalen där man kan sitta och prata. De viktigaste besluten var den nya arbetsplanen och ny ordförande. Det är viktiga beslut som kommer att prägla Junis och sätta spår.

Arvid Leimar, Uppsala, UNF:

– När jag blev invald i förbundsstyrelsen är mitt bästa minne. Jag har saknat kaffebröd till förmiddagsfikat, det skulle ha underlättat existensen. Vårt viktigaste beslut var att vi tog ställning mot Sverigedemokraterna.

Caroline Pettersson Kirik, Stockholm, UNF:

– Alla galenskaper under veckan var det bästa. Sämst var att jag hoppade på kryckor, det hoppas jag att jag inte gör nästa gång. Det var många viktiga beslut som fattades, men jag vågar inte svara på vilket som var viktigast eftersom jag inte deltog så mycket i förhandlingarna. Jag har varit på UNF-lägret.

Gunvor Nygren, Reftele, IOGT-NTO:

– Mitt bästa minne är när alla distriktsordförande klädda i franska baskrar och randiga tröjor tackade av Anna Carlstedt med fransk sång. Jag skulle önskat att man hade fått till stadgefrågan lite bättre. Med så många motförslag blir ingen nöjd. Sedan skulle jag önskat varm mat på lunchen. Å andra sidan var läget så centralt att jag lätt kunnat lösa det för egen del om jag velat. Den nya mål- och verksamhetsplanen var viktigast och att Josefine Bogelid som jag föreslog som ledamot fick så många röster fast hon låg utanför valberedningens förslag.

EVA EKEROTH

Junis ökar demokratin med Rådslagsläger

Junis provade Rådslagsläger som ett nytt sätt att öka delaktigheten för barnen. Mellan vanliga lägeraktiviteter tar barnen fram förslag till förbundsstyrelsen.

TEXT EVA EKEROTH

I **Sjöbo, några mil** utanför Lund, huserar 22 barn under kongressveckan. De leker, pysslar, badar och åker till Tosselilla, som på vilket läger som helst, men de ska också vara med och påverka organisationens verksamhet.

Därför reser alla ombuden från Junis kongress i Lund ut till barnen på torsdagseftermiddagen. Tillsammans tävlar de i åttakamp och arbetar fram en tipslista till förbundsstyrelsen på vad Junis kan göra för att uppnå sina mål.

I ett av åttakampslagen ingår Malin Larsson, 14, och Linnéa Boström, 12, som är i full gång med att skriva en Junis-låt:

*"Leka och busa är Junis för oss.
Åka på läger gör vi förstås.
Vart vi än i Sverige vänder,
har vi någon vi känner."*

Initiativtagare till rådslagslägret är Catharina Sandberg, avgående ordförande i Junis.

– Det här har varit min dröm ända sedan jag blev ordförande. Junis är jätteduktiga på delaktighet. I Junis är det demokrati på riktigt och barnen är i majoritet i förbundsstyrelserna. Även på distriktsnivå fungerar det bra. Nu vill vi ta det till riksnivå, säger hon.

Barnen verkar vara med på noterna.

– Jag åkte hit för att jag vill vara med och bestämma och ha roligt, säger Mabintha Ceesay, 14, från Sundsvall.

Organisationens mål sätts upp på skär-

**"Det här har
varit min dröm
ända sedan jag
blev ordförande."**

CATHARINA SANDBERG

mar och deltagarna får skriva förslag på hur man ska uppnå dem på lappar. Sedan grupperas förslagen och deltagarna får 12 "pluppar" var att fördela mellan grupperna.

– Det är ett väldigt roligt arbetssätt. Det är första gången jag är på kongress. Man träffar mycket folk. För mig är Junis ett sätt att lära mig språket. Jag är medlem i Umeå och där har vi medlemmar från 90 länder. Jag hittade Junis när vi var nyanlända i Sverige och mina barn behövde ha något att göra. Sedan blev jag ledare, säger Musedahir Hassan medan han går runt och sätter "pluppar" på de olika förslagen.

Även barnen verkar tycka att arbetssättet är roligt.

– Vi har kommit på rätt så många bra idéer. Jag tror att de vuxna kommer att bry sig om våra förslag. Annars hade de väl inte kommit hit i dag, säger Stina Johansson, 12. ■

Ordningsfrågor, voteringar och miss-tävling på UNF:s kongress

Ett alternativt förslag till arbetsplan ledde till många och långa diskussioner, voteringar och ordningsfrågor på UNF:s kongress.

TEXT EVA EKEROTH

På fredagen låg UNF ett helt dygn efter tidtabellen. Anledningen var att en grupp på nio personer, varav tre förslagna till den nya förbundsstyrelsen, lagt ett alternativt förslag till arbetsplan. Det ledde till många och långa diskussioner, voteringar och ordningsfrågor.

– Vi ligger ungefär ett dygn efter, men det var en jämn och bra diskussion i går och mycket som behövde ventileras, säger Ulrika Jansson, som satt ordförande under diskussionen.

Beslutet om arbetsplanen fick delas upp i etapper.

– Eftersom de båda alternativen var så helt olika till sin struktur så delade vi upp det och fattade beslut om strukturen redan i tisdags. Då vann förbundsstyrelsens förslag med åtta röster. Nu har vi kompromissat från båda håll om innehåll och i morse blev vi eniga, säger Thomas Ahlström, avgående ledamot i UNF:s förbundsstyrelse.

Han är inte helt nöjd med resultatet.

– Det var delar som försvann utan att ersättas av något annat, till exempel EU-politiken och det globala utbytet.

En av dem som står bakom det alternativa förslaget är Max Johansson, nyvald vice ordförande i UNF.

– Vi tyckte inte att förbundsstyrelsens förslag var så bra som det skulle kunna

Andreas Jansson
utsågs till segrare i tävlingen
Miss Förbundsstyrelse.

"Vi tryckte inte så mycket på EU-politik i vårt förslag."

MAX JOHANSSON

vara. Det var otydligt, svårförståeligt och saknade helhet.

Inte heller han är helt nöjd med resultatet.

– Vi fick inte igenom vårt förslag på övergripande struktur, men en del mål, kanske 20 procent.

Trots konflikten tror han att samarbetet kommer att fungera bra i den nya styrelsen.

– Förbundsstyrelsen ska arbeta efter den antagna arbetsplanen. Det förutsätter jag att alla inser. Det är ju här på kongressen fighterna ska tas, inte i förbundssty-

relsen, säger Max Johansson.

Han håller med Thomas Ahlström om det globala utbytet borde funnits med.

– Vi tryckte inte så mycket på EU-politik i vårt förslag, men globalt utbyte ville vi också ha med. Det var kongressen som inte tog det. Jag håller med Thomas om att det var synd, säger han.

Ombuden verkar finna sig i den långdragna processen.

– Man blir ju trött, men så tänker man att det sjukt cool att alla får säga vad de tycker. Det är ju det som är demokrati. Då biter man ihop, säger Mahmod Wiggo Yousef, ombud från Gävleborg.

Innan kongressen var slut hade UNF tagit in förseningen och avslutade i tid.

FS-show

Under torsdagskvällens FS-show skulle miss FS utses. Farida al-Abani var konferencier och juryn bestod av Elin Lundgren, Jonathan XXX, Lovisa Bengtsson och Maja Stojanovska. Förbundsstyrelsens ledamöter tågade in i svarta kläder, med en rosa sjal knuten om någon del av kroppen och banderoll över bröstet. En efter en berättade de hur de skulle rädda världen.

Därefter demonstrerade de sina talanger. Malin Thorson, Lina Jacobsson och Lucas Nilsson byggde korthus som ständigt föll samman. Enligt juryn är kaos också ett resultat. Eric Tegnander och Nicole Steegmans framförde Dusten på skedar, gruppen "The Rockers" bestående av Thomas Ahlström, Lina Boberg och Anneli Bylund visade sin talang med rockringar. "De spirituella", Linda Tjälldén och Andreas Jansson, spådde UNF:s framtid iklädda trollkarlskläder. Deras uppvisning bidrog starkt till att Andreas Jansson avgick med slutsegern i tävlingen. ■

Publiken tittar på FS-shown.

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Fin prisutdelning på Junis egen filmgala

Tio junisföreningar tävlade om förstaplats i den ärofyllda filmtävlingen som hölls i Lund.

TEXT NATHALIE C. ANDERSSON

Den röda mattan är utrullad framför Bio Kino i Lund. I kön står både vuxna och barn, men längst fram står de Junismedlemmar som gjort de tio kortfilmsbidrag som tagit sig hela vägen till final.

– Det är nervöst, men jag håller inte på att dö... Vi kan inte göra något nu, det hade varit skillnad om det varit teater och vi skulle uppträda. Nu vill vi bara få veta hur det gick, säger Karin Johansson, 13 år och Junismedlem från Norrköping.

Tillsammans med sina tre kamrater från Junisföreningen Stjärnan i Norrköping har hon gjort kortfilmen "Ett år med Junis".

Kvällens konferencier är artisten Amy Diamond.

– Det är extra kul att vara här för när jag var liten var jag med i Junis. Jag brukade vara med på junisdiscon i Jönköping, säger Amy Diamond.

På bioduken visas alla tio finalbidrag. De är alla kortfilmer på en minut och handlar om Junis.

"Det är nervöst, men jag håller inte på att dö..."

KARIN JOHANSSON

Efter filmvisningen meddelas juryns beslut. Tjejrerna från Junisföreningen Stjärnan kommer på åttonde plats och får ta emot diplom och pris från Amy Diamond.

Vann gjorde föreningen Junis Skatås från Göteborg. Priset togs emot av medlemmarna Joel Jansson och Aïo Sjölund, båda 10 år. Priset? Diplom, en junisklappa – och en fest för 15 000 kronor till hela föreningen.

– Det känns helt fantastiskt. Det är bara chockerande, för vi trodde aldrig att vi skulle vinna, säger Aïo Sjölund.

– Ja, det är jättekonstigt, helt galet. Jag kommer inte kunna sova i natt, säger Joel Jansson. ■

NY LEDNING, NY STRATEGI & MER KULTUR

I slutet av juni samlades närmare 100 ombud i Lund för att besluta om **IOGT-NTO:s framtid**. Accent guidar dig bland de viktigaste kongressbesluten.

TEXT **PIERRE ANDERSSON** ILLUSTRATION **ISTOCK**

1

Tydligare prioriteringar i ny strategi

Den långsiktiga strategin som antogs på kongressen i Lund kommer att styra IOGT-NTO:s arbete de kommande sex åren. Tanken är att dokumentet ska vara nivåneutralt och kunna användas av såväl förbund, distrikt som av föreningarna.

Förslaget som antogs liknar den tidigare strategin, men innehåller några nyheter.

De prioriterade områdena kokas ner till tre istället för sex. Dessa är:

- IOGT-NTO är en modern, traditionell folkrörelse som erbjuder nykter gemenskap
- IOGT-NTO utmanar alkoholnormen
- IOGT-NTO driver en politik för ett nykrare samhälle

Förutom de tre prioriterade strategiområdena pekar förbundsstyrelsen i sitt förslag ut ett antal förutsättningar som krävs eller underlättar arbetet. Här pekar förbundsstyrelsen särskilt på att IOGT-NTO behöver utveckla nya former för engage-

mang, som kan passa även de medlemmar som inte deltar i den traditionella föreningsverksamheten.

En annan nyhet är att formuleringar om narkotika och narkotikapolitik har arbetats in i strategin.

I strategin beskrivs också att IOGT-NTO framöver ska satsa på att bli en insamlingsorganisation. Bakgrunden är farhågan om att intäkterna från Miljonlotteriet kan komma att vika ännu mer. Förslaget väckte dock kritik. Björn Lanefelt, Älvsborg, var en av kritikerna:

– Jag tror väldigt mycket på ideell verksamhet, det är vår styrka. Våra grundsatser ska förverkligas genom lokal verksamhet. I det här dokumentet står det om en satsning på insamling. Det tror jag att vi ska göra lokalt, det är vi vana vid, ideell insamling är styrkan. Att satsa på insamling i den här formen är en återvändsgränd och ett slöseri med resurser, sade han.

Förbundsstyrelsen höll inte med utan hänvisade till att man fått återkoppling från distrikten om att det vore bättre om insamlingen ligger centralt.

Efter en lång debatt blev beslutet att behålla förbundsstyrelsens originalskrivning i förslaget vilket innebär att satsningen på insamling finns kvar.

Ett tilläggsförslag om att tillsätta en referensgrupp med medlemmar som ska få inflytande över formerna för insamling antogs dock.

2

Distrikten kan testa nya arbetssätt

Förbundsstyrelsen lämnade ett förslag om distriktens roll i framtidens IOGT-NTO till kongressen. Det handlar om en frivillig försöksverksamhet där distrikten kan välja att testa tre olika modeller för hur arbetet ska fördelas och organiseras.

Bakgrunden är att förbundsstyrelsen vill försöka fånga upp medlemmarnas engagemang i fler former än den traditionella föreningsverksamheten – som bara når omkring 20 procent av medlemmarna. En annan tanke är att öppna för att lägga en del administration på förbunds nivå för att frigöra resurser för lokal utveckling.

De föreslagna modellerna – som distrikten kan testa frivilligt – är dessa:

1. Ett medlemsstyrt distrikt – en distriktsförening

Här är det medlemmarna direkt som är ombud på distriktsårsmötet. Alla som bor i distrikten blir medlemmar i distriktsföreningen, men som medlem kan man också fortsätta att vara medlem i en lokal förening.

Huvuduppgiften för distriktsföreningen är att hjälpa medlemmar att kanalisera sitt engagemang. För att kunna fokusera på detta läggs administrativa och förvaltande uppgifter till ett centralt serviceorgan.

2. Ett föreningsstyrt distrikt

Här utgår man från den struktur som finns i dag. Distriktets roll blir att stimulera och utveckla den lokala föreningsverksamheten – som ett led i att uppfylla målen i verksamhetsplanen. Distriktet har också ansvar för att stimulera den stora grupp medlemmar som inte deltar

i föreningsverksamheten. För att frigöra kraft för utveckling lägger man också här administration och förvaltning centralt.

3. Ett förbundsstyrt distrikt

I det mest radikala testupplägget tar förbunds nivå över ansvaret för utvecklingen, både av verksamheten och formerna för medlemsengagemang. Distrikten skulle fortsätta att vara kittet i lokalföreningarnas verksamhet och fortsätter att ha ansvar för administration och förvaltning.

Förslaget vållade en del debatt på kongressen. Beredningsgruppen ville stryka den tredje modellen medan andra ville skrota hela förslaget. Efter omröstning stod det dock klart att kongressen gått på förbundsstyrelsens förslag med ett par tillägg – bland annat att projektet ska utvärderas redan efter halva testperioden.

3

Nytt drogpolitiskt program

Diskussionen om IOGT-NTO:s drogpolitiska program handlade mest om detaljer. Beredningsgruppens ändringsförslag var främst av redaktionell karaktär, något som också präglade diskussionen.

Programmet ersätter det tidigare alkohol- och narkotikapolitiska programmet.

En debattör ville stryka de kritiska skrivningarna om sprutbyte då han menar att hänvisningen till forskningen om dess ineffektivitet är missvisande, men någon debatt i frågan uppstod inte. IOGT-NTO är fortsatt kritiska till sprutbytesverksamhet då man menar att den skyddande effekten är liten och att resurserna används bättre på andra sätt.

Flera menade att anhörigfrågan glömts bort i förslaget, något som löstes med ett nytt avsnitt som handlar om medberoende.

I övrigt liknar det antagna drogpolitiska programmet till stora delar det tidigare alkohol- och narkotikapolitiska programmet. Nytt är bland annat:

- ett resonemang kring alkoholnormen
- ett krav om regelbunden ökning av alkoholskatten på två procent över inflationen

Britta Danielsson, Allan Tovhult, Anna Carlstedt och Per Wihlborg.

Tre veteran-medaljer delades ut

I samband med kongressen delades IOGT-NTO:s högsta utmärkelse, Veteranmedaljen, ut tre gånger. De som tilldelades utmärkelsen var Britta Danielsson från Örebro, Allan Tovhult från Jönköping och Per Wihlborg från Malmö.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

- mer detaljerade krav kring marknadsföring av alkohol (exempelvis krav på förbud av alkoholsponsring och att alkoholförpackningar ska förses med varningstexter)
- krav på att förbud mot kommersiellt främjande av privatimport ska införas
- krav på att Sverige ska "nationellt och internationellt motarbeta alla former av liberalisering av narkotikapolitiken"

Programmet har också förtydligade skrivningar när det gäller substitutionsbehandling – där inställningen även fortsatt är att "drogfri vård ska vara huvudalternativet".

4

Det sociala arbetet ska prioriteras

Inte mindre än fyra motioner till kongressen handlade om kamratstöd och socialt arbete. Gemensamt för alla motionärerna var att de ville att arbetet skulle prioriteras tydligare inom organisationen.

– Den sociala verksamheten har prioriterats alldeles för dåligt. Den behövs, den syns utåt och den kan om något ge fler medlemmar till vår rörelse, sade Joakim Kihlberg, Jönköping, och en av motionärerna.

Förbundsstyrelsen höll med om att det sociala arbetet är viktigt och att det ska prioriteras, men yrkade avslag på de förslag som skulle innebära att ytterligare resurser i form av en pott på en halv miljon som sociala verksamheter skulle

Här är den nya förbundsstyrelsen

Under kongressen valdes en ny förbundsstyrelse för IOGT-NTO. Till ordförande valdes som väntat Johnny Mostacero.

Johnny Mostacero valdes enhälligt till ny förbundsordförande för IOGT-NTO efter Anna Carlstedt. Han har en lång bakgrund inom organisationen,

främst som anställd på olika nivåer. Senast kommer han från en tjänst som utvecklingskonsulent.

– När jag går hem idag gör jag det med 30 000 medlemmar vid min sida. Det känns fantastiskt, men det innebär också krav på mig att faktiskt uträtta något. Jag kommer att göra mitt bästa, sade han i samband med valet.

IOGT-NTO-landet kan förvänta sig besök av sin nya ordförande den kommande tiden.

– Vi har ju en helt ny strategi som ska ros i land, men den börjar inte gälla förrän i januari, och jag vet att distrikten vill ha ut mig i landet. De vill träffa mig och få tillgång till sin nya förbundsordförande. Dessutom har ju halva styrelsen bytts ut. Vi kommer att ha strategidagar i augusti för att få ihop vårt nya lag. Det är det mest prioriterade just nu, säger Johnny Mostacero till Accent.

Till vice ordförande omvaldes Andrine Winther för ytterligare två år. Sekreterare blev Josefine Larsson, Hägersten och till kassör omvaldes Ulf Persson, Nacka. Jan Linde blev också omvald som studieledare.

Det fanns fler nominerade till ledamot än platser i förbundsstyrelsen så här måste kongressen gå till slutna omröstning. Resultatet av omröstningen blev enligt valberedningens förslag och följande valdes:

- Lena Borgs, Hedemora
- Eva Blomqvist, Karlskoga
- Lina Boberg, Uppsala
- Oskar Jalkevik, Stockholm
- Carl-Åke Andersson, Nyköping
- Lina Staav, Årsta
- Hugo Hermansson, Växjö
- Erik Winnfors Wannberg, Örebro

Samtliga är valda till nästa kongress, det vill säga på två år.

TEXT: PIERRE ANDERSSON

kunna söka pengar ur – något man också fick med sig kongressen på.

Kongressen antog också en ny social plattform för IOGT-NTO. Efter ett tilläggsförslag fick arbete med familjer och anhöriga en egen rubrik. I övrigt klubades förslaget igenom med bara mindre redaktionella ändringar.

5

Mer kultur i rörelsen

En av motionerna till årets kongress argumenterade för nykterhetsrörelsens roll som kultur- och folkbildningsorganisation och ville ”inleda ett brett och inkluderande utvecklingsarbete kring kulturens roll och möjlighet i en framtida organisations- och föreningsutveckling”.

Förbundsstyrelsen var emot förslaget och argumenterade för att organisationen redan arbetar mycket med kulturfrågor. Motionärerna lyckades dock få med sig kongressen.

– Vi har en rik kulturtradition, nykterhetsrörelsen har alltid varit en förkämpe för de här frågorna. Kulturen är ett redskap men också ett kitt och en möjlighet att lära känna nya människor och att driva våra frågor. Vi kan mer än att bara vara nyktra, vi kan göra skillnad och vara med att skapa ett bättre samhälle, sade Britt-Marie Börjesgård, en av motionsskrivarna.

6

IOGT-NTO ska arbeta mot rasism

För att bena ut vad strategidokumentet innebär mer konkret antogs också en Mål- och verksamhetsinriktning för den kommande kongressperioden. Här finns ett antal konkreta målsättningar. IOGT-NTO ska bland annat:

- starta minst två nya föreningar eller verksamheter inom varje distrikt varje år

- utveckla social verksamhet
- etablera begreppet alkoholnorm i samhällsdebatten och bidra till att fler ifrågasätter den
- bidra till att priset på alkohol höjs och att tillgänglighet och marknadsföring begränsas
- påverka så att fler förstår och bidrar till en restriktiv alkoholpolitik
- öka medlemsantalet varje år.

På förslag från ombuden lade kongressen – mot förbundsstyrelsens vilja – till ytterligare ett mål: Att IOGT-NTO ska ”arbeta mot rasism och för en demokratisk samhällsutveckling”.

7

Ny portalparagraf

De föreslagna ändringarna i IOGT-NTO:s stadgar orsakade en hel del debatt, men lyckades till slut samla den kvalificerade majoritet som krävs för stadgeändringar.

Förbundsstyrelsen ville att en ny portalparagraf läggs till i stadgarna som beskriver IOGT-NTO:s ändamål och uppdrag enligt lydelsen ”IOGT-NTO:s vision är ett samhälle, en värld, där alkohol och andra droger inte hindrar människor att leva ett fritt och rikt liv. IOGT-NTO ser det som sitt uppdrag att göra samhället nyktrare genom att samla alla som vill utmana alkoholnormen och påverka alkohol- och narkotikapolitiken – i Sverige och i världen. Vi erbjuder en nykter gemenskap och stärker och utvecklar människor.”

Bakgrunden är att en sådan paragraf krävs om IOGT-NTO ska kunna ansöka om så kallat 90-konto. Dessa kontrolleras av stiftelsen Svensk Insamlingskontroll som därmed också ställer vissa krav på organisationerna som samlar in medel via dessa konton.

Formuleringarna väckte debatt av två anledningar: Vissa ombud argumenterade att man inte vill att en utomstående organisation ska kunna utöva inflytande på en nivå över IOGT-NTO:s stadgar. Andra hade snarare invändningar mot formuleringarna som man menade var för smala: ”IOGT-NTO är mer än bara alkohol- och narkotikapolitik, vi är en folk- och bildningsrörelse”. ■

Beslut i korthet

Nej till straff för supande mamma och pappa

Motionen som handlade om att "bestraffa supande föräldrar" avslogs med hänvisning till beslutet från förra kongressen om att IOGT-NTO ska "uppmärksamma barns utsatta situation när föräldrar och andra vuxna är berusade i barns närvaro".

Kritik mot kampanj

Verksamhetsberättelsen lades till handlingarna – men inte helt utan kritik från ombuden. Flera ombud ifrågasatte IOGT-NTO:s kampanj "Fyll livet" och avgående förbundsordförande Anna Carlstedt var självkritisk: "Delar av kampanjen blev inte bra. Jag kan avslöja för er nu att jag själv fick se hur kampanjen såg ut dagen innan den lanserades. Tanken var att överraska, men det där kommer vi aldrig att göra om."

Inte bara kvinna eller man

Utöver alternativen "kvinna" och "man" kommer IOGT-NTO nu på medlemstalonger och i medlemsregistret införa alternativet "annat".

Nej till motioner om mer narkotikapolitik

Två motioner om att IOGT-NTO ska arbeta mer med narkotikapolitik avslogs. Förbundsstyrelsens Andrine Winther argumenterade för att det antagna drogpolitiska programmet är tillräckligt tydligt. "Vi är överens om att narkotikafrågan är viktig. Vi riktar oss i första hand till vuxna och vet att vi är bäst på alkoholfrågan men i det drogpolitiska programmet finns också narkotikapolitiska krav. Vi gör ett väldigt omfattande arbete redan idag när det gäller narkotikapolitik."

IOGT-NTO ska skaffa miljöstrategi

En motion förespråkade att IOGT-NTO måste skaffa sig en miljöstrategi. Förbundsstyrelsen var först emot och hänvisade till redan existerande dokument. "Hur mycket policy och dokument kan vi ha", sade styrelsens Jan Linde och argumenterade för att andra frågor är viktigare.

Maria Haglund, Uppsala, höll inte med: "Miljöfrågan är inte en extra aktivitet som ska

prioriteras – det är en hurfråga, ett perspektiv på den övriga verksamheten", och fick med sig kongressen på den linjen.

Resursfördelningen ska utredas

Flera motioner behandlades som ville ändra på reglerna för hur organisationens resurser fördelas till distrikten – speciellt den gräns på 800 betalande medlemmar som ger distrikten fullt stöd. Efter en ganska lång debatt avslogs motionerna, men kongressen beslutade att tillsätta en grupp som "villkorslöst ska titta på frågan om resursfördelning inom IOGT-NTO till nästa kongress".

Sök pengar för medlemsaktivering

IOGT-NTO har länge erbjudit föreningar inom organisationen att söka utvecklingsmedel från den så kallade tvåmiljonerspotten. Sedan förra kongressen har förbundsstyrelsen ändrat något i kriterierna för vilken typ av projekt som kan få stöd: Medlemsaktivering försvann till förmån för "nya föreningar eller verksamheter". Detta har nu kongressen ändrat på, också medlemsaktivering är nu ett godkänt projektområde.

Lång debatt om oförändrad medlemsavgift

En av kongressens längre debatter handlade om storleken på medlemsavgiften. Björn Lanefelt, Älvsborg, föreslog en höjning till 250 kr eftersom han tyckte att den var låg i förhållande till andra föreningar och för att den inte höjts på länge. Anita van den Bosch, Gävleborg föreslog tvärtom en sänkning till 50 kronor eftersom hon kände flera som ville vara med, men inte ansåg sig ha råd.

Efter omröstning vann förbundsstyrelsens förslag och medlemsavgiften är därmed fortsatt 150 kronor per år.

Fortsatt arvodering av förbundsordförande och vice

Precis som tidigare kan förbundsstyrelsen välja att arvodera ordförande och vice ordförande upp till motsvarande 1,5 heltidstjänster totalt. Kongressen klubbade också att arvodet för förbundsordföranden ska vara 15 inkomstbasbelopp för heltid, det vill säga ett årsarvode på 871 500 kronor.

Nytt medlemslöfte ska utredas

Ett par motioner till kongressen berörde ändrat medlemslöfte. Efter en ganska kort debatt bestämde sig kongressen för att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att till nästa kongress utreda möjligheten att sänka gränsen (idag 2,25 volymprocent alkohol) i medlemslöftet.

Rambudget med minskade lotteriintäkter

Rambudgeten för den kommande kongressperioden debatterades en del men klubbades till sist utan ändringar. När förbundskassör Ulf Persson föredrog förslaget tryckte han särskilt på minskningen av förväntade intäkter från Miljonlotteriet: "Lotterierna har en stor påverkan. Så länge allt går stadigt uppåt är det bara att gasa. Nu vet vi inte riktigt hur det kommer att se ut, så kommer vi in i en fas som handlar med om effektivisering och om att krama ur mer av varje krona. Vi har skurit bort tjänster på centrala kansliet och det ligger ett uppdrag hos generalsekreteraren att se över alla områden."

I övrigt menade Ulf Persson att budgeten inte innehåller några dramatiska skillnader jämfört med tidigare. ■

SÅ PÅVERKAR VI BRYSSEL

Nykterhetsrörelsen har haft ett kontor i Bryssel sedan 1998. **Från EU:s huvudstad kan IOGT-NTO påverka i alkoholpolitiska frågor direkt på plats.** Accent följde med under en hektisk dag.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

IOGT-NTO:s kontor i Bryssel är bemanat av två praktikanter som är där ett år vardera. Det är nästan alltid unga människor som får en chans att prova på livet som omvärldsbevakare och lobbyist i EU:s huvudstad. Just nu heter de Emma Persson och Ellica Brindstedt, och Accent bestämde sig för att skugga dem under en dag.

9.30

Promenaden mellan IOGT-NTO:s Brysselkontor och hotellet där morgonens seminarium ska äga rum tar bara knappa halvtimmen för Emma Persson och Ellica Brindstedt. De föredrar oftast att gå före att åka tunnelbana – avstånden i centrala Bryssel är relativt korta – och en sådan

här ljummen morgon känns det som en självklarhet. Efter obligatorisk anmälan i receptionen är det dags att ta plats uppe i det lilla, och ganska kvava, konferensrummet.

10.00

Det är alkoholindustrin som har bjudit in till ett seminarium. De vill berätta om sitt "ansvarsfulla och framgångsrika arbete med att minska alkoholens skadeverkningar". Kommissionen är här och öppningstalar. Emma Persson och Ellica Brindstedt känner sig förväntansfulla och skeptiskt nyfikna. Det är inte så ofta de får möjlighet att gå på alkoholindustrins event. Det är betydligt vanligare att de träffar personer som har liknande inställning till alkohol som de själva.

På plats i dag finns representanter från nästan hela världen, exempelvis Rémy-

Cointreau, Moët Hennessy, Diageo och Community Alcohol Partnerships från England.

En efter en kliver de fram och berättar på engelska hur de arbetar för att minska alkoholskadorna; några med svår brytning, andra mer lättbegripligt. Störst intryck gör den karismatiska kanadensaren Hubert Sacy från Éduc'Alcool som med yviga gester berättar om en framgångsrik kampanj i hemlandet som syftar till att få kanadensarna att förstå att en kvinna kan konsumera två drinkar per dag och en man tre. Dricker man mer innebär det en viss hälsorisk. Det här görs av omtanke om folkhälsan, så att folk inte ska dricka för mycket, understryker Hubert Sacy, som är dagens siste talare.

Efteråt skakar Emma Persson på huvudet och ler snett.

– Ja, den där kampanjen är ju verkligen ett bra sätt att lära ut att dricka, eller hur? För den som inte visste så vet de nu att de kan dricka två drinkar per dag. Det är ett riktigt sluttigt sätt att lära att det är "normalt" och inte alls farligt att dricka varje dag. Men man lindar in det i omtanke, säger hon.

Ellica Brindstedt håller med.

– Jag tycker ändå att det var intressant att vara här och få se alkoholindustrins perspektiv. De gör en stor sak av att de värnar om människors hälsa och att man ska dricka på "rätt" sätt. Men i själva verket handlar det förstås om att få folk att fortsätta dricka. Det som är lite trist för oss är att de har så mycket pengar att göra sådana här seminarier, medan vi inte har samma resurser.

13.00

Det är dags att lämna konferensrummet för att äta en snabb buffélunch. Flertalet läckra smårätter som carpaccio, räkor, sushi och ostar trängs på ett bord utanför seminarielokalen.

Många av deltagarna balanserar stående med små tallrikar och glas, medan de samtalar i lätt ton. Vin serveras i överflöd. Men även vatten och juice. Emma Persson och Ellica Brindstedt slukar snabbt maten på tallriken och avslutar med lite dessert.

13.30

Alla pinaler samlas ihop i en hast. Emma Persson tittar på klockan. Det är hög tid att gå om de ska hinna till nästa möte. I en annan del av Bryssel ska de träffa

"Jag tycker att det var intressant att vara här och få se alkoholindustrins perspektiv."

ELLICA BRINDESTEDT

Ellica Brindstedt och Emma Persson laddar inför dagens möte.

Litauens regeringsrepresentanter för ett samtal om alkoholstrategin, som under våren har kommit upp på agendan i EU. Ute på gatan hinner de ikapp Alexandra från organisationen Eurocare – som också deltog i seminariet – och småpratar med henne på väg bort mot tunnelbanan. Någon långpromenad hinns inte med. Det går snabbare att ta sig fram under jord.

13.45

Efter några minuter stiger Emma Persson och Ellica Brindstedt av vid en tunnelbanestation någon kilometer bort och tar stora kliv längs den breda trottoaren för att hinna fram till Rue Belliard, där mötet ska äga rum. Det blir varmare för varje

Trista lokaler med spännande samtal.

Ellica Brindstedt och Emma Persson tar det lugnt i lägenheten samtidigt som datorerna är på.

"Man utvecklas som person och får ta mycket egna initiativ."

EMMA PERSSON

Bryssel inbjuder till många promenader.

minut som går. Emma pustar i sin mörka kavaj. Strax före 14 är de äntligen framme och stiger in genom den pistagegröna porten.

14.30

Mötet är över. Tjejerna är nöjda.

– Det gick bra! I januari kom alkoholstrategin upp på agendan och det handlar om hur medlemsländerna tillsammans ska lösa alkoholproblemen. Litauen verkade positivt inställda till att införa en ny alkoholstrategi. Men även om det finns stöd för en alkoholstrategi hos medlemsstaterna, så är det kommissionen som bestämmer om en ny alkoholstrategi ska tas fram eller inte. Strategin skulle inte vara bindande på något sätt, men den skulle i alla fall ge en ram som alla kan förhålla sig till, säger Emma Persson.

Nu står valet mellan att ta tunnelbanan igen eller promenera bort till kontoret på Rue van Campenhout 22. Det blir en promenad via soldränkta gator och höga, blan-

ka byggnader innan det blir lite lummigare och lägre bebyggelse. Fötterna värker, jackorna åker av och bärs på svettiga armar.

15.00

Inne på kontoret är det behagligt svalt och dunkelt. Huset är gammalt och vägarna tjocka, värmen lyckas inte tränga sig in. Emma Persson drar upp jalousierna för att få in lite ljus. De bärbara datorerna slås på. De sista timmarna den här tisdagen är det omvärldsbevakning som gäller samt eventuella mejl som behöver besvaras. Annars brukar dessa arbetsuppgifter avklaras på morgonen.

– Det är väldigt kul att vara här. Man utvecklas som person och får ta mycket egna initiativ. Arbetet är självständigt, även om vi naturligtvis har stöd från IOGT-NTO och UNF vid behov. Men det är helt upp till oss vilka möten vi ska gå på och hur vi ska lägga upp vårt arbete. Det ställer krav på initiativförmåga och driv, säger Emma Persson.

Både hon och Ellica Brindstedt tycker att det roligaste med jobbet är att vara i maktens centrum, där de viktiga besluten tas – och känslan av att man faktiskt kan påverka.

– Det känns fantastiskt att jag kan mejla en politiker och få respons och gensvar. De är genuint intresserade av våra frågor, respekterar IOGT-NTO och vill träffa oss, vilket känns väldigt roligt. Vi får utrymme att höras och synas. Jag hade inte trott att jag skulle kunna ha den rollen, men det går bra! Vi gör skillnad och vi fyller helt klart en viktig funktion i Bryssel, säger Ellica Brindstedt och tillägger:

– Jag upplever också att det är lättare att få kontakt med politiker och kunna påverka här nere än hemma.

Emma Persson minns hur nervösa hon och Ellica Brindstedt var inför sitt första möte med en EU-parlamentariker. De satte sig ner på en bänk i parken och försökte andas lugnt. Men efter många liknande möten sitter nu rutinerna hos dem båda. De har fått en vana i hur man ska tänka, göra och bete sig för bästa resultat.

– Det är alltid viktigt att se proper ut, att lyssna och bekräfta och att vara väl förberedd och påläst när man träffar politiker och andra nyckelpersoner, säger hon.

Ellica Brindstedt kom ner till Bryssel i januari i år och stannar till januari 2016. När Emma Persson lämnar tjänsten i höst kommer en ny person ner för att överta hennes roll. På så vis finns det alltid två anställda på plats, som går lite omlott. Samtliga jobbar i ett år innan de byts ut.

– Det är en trygghet att vara två. Man söker stöd hos varandra och kan bolla idéer och funderingar och kan också dela upp sig och gå på två olika möten vid behov. Det skulle nog bli väldigt ensamt om man var helt själv, så långt ifrån Sverige, familj och vänner, säger Emma Persson och tillägger att det naturligtvis ställer stora krav på att man kommer överens. Inte minst för att man även bor tillsammans i lägenheten som ligger i samma hus som kontoret. För de här två är det dock inga som helst problem. De stortrivs ihop och har blivit goda vänner.

16.00

Emma Persson och Ellica Brindstedt tar sig upp de två våningarna till lägenheten för ett Skypemöte med UNF i Sverige. Uppkopplingen är inte så bra nere på kontoret just nu.

Vardagslivet här skiljer sig inte så mycket från det de har hemma. De tränar, promenerar, surfar på nätet, läser, umgås, handlar och lagar mat. Trots att restaurangutbudet i Bryssel är stort, äter de oftast hemma.

18.00

En sista koll på mailen och en snabb middag innan dagens sista punkt ska bockas av: franskalektionen. Att kunna tala och förstå franska är en stor fördel i Belgien, där franska är ett av huvudspråken. Det andra är flamländska. Emma Persson och Ellica Brindstedt läser franska två kvällar i veckan för att förbättra sina språkkunskaper. De läser porten efter sig och tar kvällen sista promenad mot tunnelbanan. ■

Ellica Brindstedt tar ett snack med en Brysselkollega nere i tunnelbanan.

BLUE CROSS KENYA GER UNGA NY CHANS

Många barn i Kenya lever i fattigdom eller på gatan, inte sällan på grund av alkohol.

På Blue Cross får de stöd och möjlighet att leka och vara barn – mycket tack vare IOGT-NTO:s del i insamlingen Världens Barn.

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

Det är kväll i Kisimu. Mörkret faller snabbt.

– Se nu börjar gatubarnen samla ihop sig, säger Ishmael Shem, grundaren av Blue Cross, och visar på ett par klungor med unga pojkar. På dagarna går de var

och en för sig och samlar skrot eller försöker tjäna en slant på något jobb. Nätterna tillbringar de inte ensamma. Då sover de i gäng för att ha skydd av varandra.

En pojke passerar förbi med en petflaska i munnen.

– Det är lim i flaskan, förklarar Ishmael Shem. De köper av skomakarna som håller en klick i flaskan.

En grupp pojkar har börjat göra sig i ordning för natten. Den yngsta är åtta år, den äldsta är 20. De sover på wellpappkartonger. Flera har limflaskor i händerna. De flesta känner Ishmael Shem.

– Min mamma dog och pappa dricker. När han gifte om sig tyckte min styvmamma inte om mig så jag rymde hemifrån, berättar en pojke.

De andra har liknande historier.

Flera får pengar genom att samla metallskrot för återvinning. Som mest kan de få ihop nio kilo på en dag. En pojke slaktar kycklingar åt ett hotellkök.

– Jag får inte betalt, men jag får behålla alla delar på kycklingarna som inte hotellet vill ha, säger han.

Flickorna har sytt egna kläder till dansuppvisningen som arrangerats för föräldrar och svenska gäster.

Ishmael Shem delar ut mjölk och bullar till barnen.

Trots att det är sent är hans arbetsdag inte slut. Nu ska han tillbaka till Blue Cross för att sova där. Hans egen familj får vänta ett tag till.

Ishmael Shem arbetade tidigare som socialarbetare i Kisumu. En kväll tog han med ett av gatubarnen hem. Snart fick ännu en pojke följa med. Då dök ett par av deras kompisar upp och ville också bo hos Ishmael. Till slut fungerade det inte längre. Istället startade han Blue Cross som dels är ett barnhem med plats för tolv barn, men främst är ett dagcenter som ger stöd till barn som bor hemma under svåra förhållanden.

På lördagar kommer många barn till Blue Cross. Där får de spela fotboll,

"Det är lim i flaskan. De köper av skomakarna som häller en klick i flaskan."

ISHMAEL SHEMA

spela teater, sy kläder eller får hjälp med läxorna. Och så får de lunch och mellanmål, vilket ökar motivationen att komma för barn som sällan får äta sig mätta. Alla barn som är inskrivna på Blue Cross får också skoluniform, strumpor och skor.

Det här är Världens barn

Rikssamlingen Världens Barn genomförs av Radiohjälpen i samarbete med en rad organisationer som ingår i Världens Barn-familjen. Förutom IOGT-NTO-rörelsen ingår bland andra Afrikagrupperna, Diakonia, Erikshjälpen, Hoppets Stjärna, IM Individuell Människohjälp, Islamic Relief, KFUM, Svenska Kyrkan och SOS-Barnbyar.

Tillsammans engagerar de närmare 45 000 frivilliga samtidigt som Sveriges Television och Sveriges Radio i flera program uppmärksammar kampanjen.

IOGT-NTO-rörelsens internationella verksamhet får i år fem procent, omkring 3,7 miljoner kronor, av de insamlade medlen. Pengarna fördelas mellan ett antal projekt som IOGT-NTO-rörelsen stöttar i Asien och Afrika: KGGA (Kenya), WOCHIVI (Tanzania), Kenya Blue Cross (Kenya), IDYDC, (Tanzania), VCDF (Thailand), CAM (Thailand) och ADIC (Sri Lanka).

Kennedy Odhiambo hjälper en liten kyckling som smitit att hitta tillbaka till sin mamma.

Den här lördagen har barnen tränat traditionella danser som de ska visa upp för sina anhängare som är på besök. Uppträdandet börjar tidigt eftersom hettan under det korrugerade plåttaket annars blir olidlig.

En grupp flickor i färgglada kläder dansar och sjunger ackompanjerade av trummor. Några pojkar dansar något som påminner om kosackdans.

Publiken applåderar.

Några av barnen åker långt för att komma hit. Kortast väg har trettonåriga Kennedy Odhiambo. Han bor med sin mor och ett par hundra meter från Blue Cross. De bor i ett hus av lera med stampat jordgolv. Lite solljus letar sig in här och var genom små hål i plåttaket. Annars är det mörkt eftersom huset saknar fönster.

VÄRLDENS BARN

Barnen som lever på gatan samlas i klungor på nätterna för att sova tryggare. De flesta sniffar lim för att dämpa hunger och rädsla.

Gloria Atieno med mamma och pappa.

I rummet finns fyra stolar och ett bord. Kennedys mormor, Edwina Anyango, är tacksam för att Kennedy får hjälp med skoluniform så han kan gå i skolan. Där går det mycket bra för honom. Förra terminen var han femma i rankningen av eleverna i hans årskurs. Hans bästa ämne är matte.

– Fast jag tycker allra bäst om att spela fotboll, säger han.

Han hejar på Manchester United.

Mormor har haft hand om Kennedy sedan han var fyra år och hans mamma blev sjuk och dog i AIDS. Hans pappa hade

dött något år tidigare av sitt alkoholmissbruk. För att försörja dem båda arbetar Edwina Anyango på en sockerrörsodling.

– Det tar tre timmar att gå till arbetet och tre timmar att gå hem igen på kvällen, säger hon.

Hon planterar sockerrörsplantor och får betalt per rad.

– Den som är snabb och stark kan plantera tre rader per dag, men jag orkar bara en, säger hon.

Nästan granne med Kennedy Odhiambo och hans mormor bor tolvåriga Gloria Atieno med sin mamma Reina, pappa John och sina småsyskon.

John Atieno drack tidigare så mycket att hans fru lämnade hemmet. Gloria fick ta hand om sina småsyskon och pappan när han var full.

– Jag var ingen bra make och far. Allt jag tänkte på var alkohol, men sedan gick Gloria med i Blue Cross och talade med mig om hur dåligt det är med alkohol. Så jag slutade att dricka. Nu har jag varit nykter i två år, säger John Atieno.

Mamma Reina har flyttat hem igen och börjat odla grönsaker. Pappa John har fått arbete i sockerfabriken.

Gloria Atieno kom i kontakt med Blue Cross genom skolan.

– Det var min lärare som sa att jag skulle gå dit, säger hon.

Skolan kontakter Blue Cross när de tycker att något av barnen verkar ha problem. Om personalen på Blue Cross gör samma bedömning skrivs barnet in på Blue Cross.

– Vi hjälper till med läxor och följer upp hur det går för dem i skolan. Jag brukar ge dem en belöning om de höjer sina betyg. Att de satsar på skolarbetet är viktigt. Det är bra för barnens självkänsla att göra bra ifrån sig, säger Ishmael Shem. ■

Ishmael Shem har grundat Blue Cross Kenya.

"Att de satsar på skolarbetet är viktigt. Det är bra för barnens självkänsla att göra bra ifrån sig."

ISHMAEL SHEM

SCOUTER STÄRKER FLICKORS SJÄLVKÄNSLA

Kenyas flickscouter åker på hajk som vilka scouter som helst. Ovanligare är att de utbildar politiker, journalister och allmänhet i alkoholpolitik.

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

Solen gassar på gården bakom Kenya Girl Guides Associations hus. Huset ligger fint på presidentpalatsets område i Nairobi. Presidentfrun är organisationens beskyddare.

Den här helgen är det läger. Flickorna har rest tält hela förmiddagen. Nu leker de ringlekar och sjunger. Texterna handlar om att man inte ska använda alkohol och andra droger. Plötsligt hörs flickorna ropa något välbekant: "Be prepared". "Allt redo" är alla scouter – även i Kenya.

Elisabeth Ogott, programkoordinator för organisationen, berättar att KGGA har 155 000 medlemmar. Verksamheten går ut på att stärka flickor och unga kvinnor.

Mary Anyango, 16, Edith Micere Migwi, 16, Stacy Ruth, 13 och Maureen Kibagendi, 17, står intill sitt tält. De berättar att de lärt sig mycket om hur de ska ta hand om sina kroppar.

– Vi pratar om pojkar, hur man ska skydda sig mot HIV och om att man ska undvika droger och alkohol, säger Mary Anyango.

Flera av flickorna har vänner som dricker eller använder droger.

KGGA:s verksamhet kretsar inte enbart kring hälsofrågor.

– I eftermiddag ska vi ut och spåra. Andra gånger ägnar vi oss åt volontärarbete. Vi har också mycket fysisk aktivitet. Det är viktigt med rörelse för att få kontroll över kroppen. Det ökar självkänslan, säger Jennifer Matiku, som varit ledare för gruppen i nio år.

KGGA har två center där handikappade kvinnor kan utbilda sig till frisörer eller sömmerskor.

– Bidraget vi fick från IOGT-NTO har vi använt som startbidrag åt unga kvinnor. För pengarna har de till exempel köpt en symaskin och många har startat en egen rörelse, berättar Elisabeth Ogott.

Organisationen arbetar också alkoholpolitiskt.

– Vi bjuder in media till våra evenemang, särskilt när vi träffar politiker, för att journalisterna ska få ökad förståelse för hur alkoholpolitiken fungerar. De har varit väldigt positiva och skriver om alkoholens konsekvenser. Vi vill utbilda allmänheten för att öka förståelsen för begränsningar av tillgången på alkohol och öka pressen på politiker och företag, säger Elisabeth Ogott. ■

Jennifer Matiku.

Elisabeth Ogott.

Mary Anyango, Edith Meicere Migwi, Stacy Ruth och Maureen Kibagendi framför tältet som de rest på morgonen.

SCAD LÄR UNGA DEBATTERA DROGER

I SCAD-klubben lär sig ungdomarna fakta om droger och att diskutera och debattera. Det är också en skola i demokrati **som ger ungdomarna ökat självförtroende.**

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

I ett klassrum på Oloolua secondary school, utanför Nairobi, har 21 ungdomar möte i den nystartade lokala SCAD-klubben. De diskuterar alkohol.

Flickan som är ordförande i klubben strålar av självförtroende. Hennes röst väger tungt. Vid hennes sida sitter tre pojkar, klubbens vice ordförande, sekreteraren och kassören.

– Vi utbildar andra studenter om droger genom att föreläsa om skadeverkningar. Och så samarbetar vi med dramaklubbar och har gjort teaterpjäser om hur droger påverkar, säger ordföranden.

William Nfakuka har med sig en fotboll till den nystartade klubben.

På klubbens möten arrangerar de debatter och tränar sig i argumentation. Sedan går de ut i skolan och möter andra elever.

– Mest pratar vi om alkohol och bhang, säger ordföranden.

Bhang är det lokala ordet för marijuana.

– Många har föräldrar som dricker för mycket. De som dricker gör ofta det. Men det är också många som aldrig dricker, förklarar en av ungdomarna.

Det som dricks är Changaá, lokalt producerad, billig sprit med hög alkoholhalt. Den köps i mugg, 250 ml kostar 100 ken-

anska skilling vilket motsvarar knappt tio svenska kronor.

Klubben har också som ambition att få kontakt med lokala politiker.

William Nfakuka, anställd på SCAD, har med sig en ny fotboll som present till klubben. På fotbollen finns flera loggor, bland annat IOGT-NTO:s. Han berättar att SCAD uppmuntrar aktiviteter som inkluderar rörelse.

– Idrott, sång och dans. Allt sådant är bra. Och att lära sig argumentera och diskutera förstås, säger William Nfakuka. ■

WOCHIVI RÄDDAR KVINNOR UR ALKOHOLENS GREPP

WOCHIVI ger mikrokrediter till kvinnor

som vill ställa om från alkoholproduktion, juridisk hjälp till misshandlade och stöd till dem som inte vågar söka vård för HIV-smitta.

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

Stämningen är uppsluppen när Accent besöker WOCHIVI i Arusha i Tanzania. Advokaten Lilian Albert Kasanga har just vunnit två svåra fall.

En kvinna blev skällad av sin berusade man. Hon blev svårt skadad när han höll de kokande vatten i underlivet på henne. I åtta år har kvinnan drivit fallet mot maken, men ärendet har gång på gång skjutits upp.

När Lilian Albert Kasanga tog sig an fallet tog det bara två veckor innan mannen dömdes till åtta års fängelse.

Det andra fallet gäller en åttaårig flicka som våldtagits. Mannen hade dömts, men frigivits mot borgen. Lilian Albert Kasanga överklagade domen och mannen är nu dömd till 30 års fängelse.

– Det är en otroligt viktig signal att våldtäkt inte accepteras, särskilt inte när barn är inblandade, säger Faith William, ordförande i WOCHIVI.

Lilian Albert Kasanga drev fattiga kvinnors fall när hon råkade på Faith Williams som besökte domstolen för att få hjälp för den skällade kvinnan. Nu arbetar Lilian Albert Kasanga gratis två dagar i veckan i WOCHIVIs lokaler.

WOCHIVI betyder Women and Child Vision. Sedan 1999 slåss de för kvinnors och barns rättigheter. Främst är det HIV-smittade kvinnor de vill nå. De vågar inte söka vård eftersom de riskerar att stämplas som prostituerade om det blir känt att de har HIV. Flera har smittats genom sitt arbete som alkoholproducenter.

– Kvinnorna som tillverkar alkohol är ofta väldigt utsatta. Många män kräver sex när de är berusade. Kvinnorna vill inte gärna avvisa kunderna av rädsla för att förlora inkomster. Är kunden nöjd kommer han tillbaka nästa dag och tar kanske med sig vänner. Men för kvinnorna är det ett gissel som de har svårt att ta sig ur, säger Faith William.

Många kvinnor uppfattar sin situation som hopplös.

– Vi ville bryta det dåliga tankemönstret och för startbidraget vi fick från IOGT-NTO har vi givit mikrokrediter till kvinnor för att starta grönsaksodling eller byta sprittillverkning mot produktion av kol. Vi gav dem också grundläggande utbildning i bokföring och företagande och vikten av att spara. När de första började betala av på sina lån kunde vi låna ut pengar till nya kvinnor och så fortsätter det.

Med hjälp av WOCHIVIs mikrokrediter har 142 kvinnor hittills kunnat ställa om från alkoholtillverkning till annan verksamhet. Tack vare räntan har den ursprungliga summan på drygt 60 000 kronor, förräntat sig till drygt 80 000 och ännu fler kan få hjälp. ■

PÅ BÅTLUFF MED IOGT-NTO

Båtluffen i Stockholms skärgård med Stockholms distrikt och kamratstöd är inne på sitt femte år och **lockar varje sommar hundratals resenärer** som vill lära känna Stockholms vackra skärgård. Även årets båtluff är en succé – trots regn och rusk.

TEXT OCH FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Det är en liten, men naggande god, skara tappra båtluffare som samlas på Ström-kajen i Stockholm den här torsdagsmorgonen i juli. Regnet hänger som alltid den här sommaren i luften, men det hindrar varken medlemmen Karin Engström, hennes man Vassilis Aravidis, Stockholmsdistriktets representant Jan Stenefors eller undertecknad med ivriga pudeln Sunny att vilja ta en tur ut i Stockholms skärgård. Den här gången till Svartsö Alsvik i mellanskärgården.

På kajen finns även en äldre medlem som avböjer att vara med i reportaget – och så Mehdi Memarpuri från organisationen X-Cons, som samarbetar med IOGT-NTO på de här båtturena. Han har hängt med på en handfull resor i sommar och har då fungerat som guide.

När klockan närmar sig nio och avresa konstaterar Jan att tre anmälda saknas och att de antagligen inte dyker upp. Han

rycker uppgivet på axlarna.

–Synd, för det var några barn som skulle ha kommit med också. Men de ville väl inte åka på grund av vädret, säger han och berättar att den usla sommaren till trots har de hittills 18 turerna varit bokade. På vissa turer har man haft fler än femton anmälda, vilket är väldigt bra. På andra – som i dag – är det färre. Snittet ligger på åtta-tio personer. Men det är knappast antalet deltagare som avgör hur lyckad turen blir, menar Jan, utan viljan att ha en trevlig och avkopplande dag tillsammans. Han understryker att det inte finns några regler eller ”måsten”. Var och en avgör hur mycket man vill vara en del av

Karin Engström och Vassilis Aravidis njuter av båtturen.

gruppen. Men man går ombord tillsammans och ser till att man är på plats när man samlas inför återresa.

Prislappen är billig; 40 kronor för medlemmar och 80 för icke medlemmar. En spottstyver för en härlig båtresa ut i skär-

Jan Stenefors kliver iland på Svartsö-Alsvik.

gården. Många skriver upp sig på flera turer och kan på så vis luffa runt i skärgården för nästan ingenting. Dessutom i sällskap med ett trevligt och garanterat nyktert gäng.

Karin och Vassilis kommer att åka på ännu en skärgårdstur imorgon, till ön Fjärdlång.

–Vi tycker att det här är ett jättebra och billigt sätt att se skärgården. Det är ofta ett kul gäng som åker med, så det är perfekt om man är ensam, säger Karin och får medhåll av Jan.

–Ja, som ensam kanske det känns

motigt att åka ut själv. Här får man möjlighet att under opretentiösa förhållanden resa med andra och få sällskap. Alla vill inte prata, men alltid finns det någon man kan hänga med, säger han.

Han berättar att det var han och Stockholmsdistriktets Monica Lindström som kläckte idén om båtluften. De hade bägge tidigare båtluftar och tyckte att det var roligt.

–Vi drog igång verksamheten och upptäckte att många var intresserade. Det blev så populärt att vi på våarna till och med har haft studiecirkel, där intressera-

de medlemmar får studera de öar de besöker. På så vis får man en fördjupad kunskap och upplevelse på plats. Vissa öar har ju en spännande historia, säger Jan.

Till de mest populära utflykterna hör Siaröfortet, Vaxholm och Grinda. De är ofta fullbokade. I sommar båtluftar distriktet sammanlagt 23 dagar till 14 öar under juni och juli.

–Båtluften har definitivt kommit för att stanna! säger Jan.

Just den här resan tar dryga två timmar och samtalet flyter lika lätt som båten.

Glass i stora lass inför avfärd.

Karin berättar att hon har varit medlem i ungefär fem år. Anledningen att hon gick med i IOGT-NTO är att hon aldrig dricker och att hon har upplevt beroende på nära håll. Maken är däremot inte medlem.

–Men jag dricker inte särskilt mycket heller. Det blir ju så när inte Karin dricker. Genom henne får jag uppleva hur stark alkoholnormen faktiskt är i samhället och att man ofta blir ifrågasatt om man inte dricker. Det känns väldigt märkligt, säger han sakta.

Utanför fönstren börjar molnen skingras och snart bryter solen igenom. Det ska visa sig att dagen ska bli riktigt varm.

– Tänk vad de som valde att inte följa med nu gick miste om. Skulle inte förvåna mig om det regnar i Stockholm, säger Karin Engström och småler skadeglatt.

Framme på Svartsö Alsvik bestämmer sig den lilla gruppen för att promenera bort längs vägen, som - visar det sig - leder inåt land. Passerar grönskande hagar och

öppna fält och plockar mogna smultron längs vägrenen. Pudeln skuttar glatt bredvid. Efter en stund kommer insikten om att det där havsnära läget för en picknick hamnar längre och längre bort. Gruppen vänder om och hittar så småningom en liten glänta alldeles intill vattnet. Här blir det medhavd matsäck, småprat i solen – och bad! Inte bara för hunden utan även för den modige Mehdi Memarpuri som med viss tvekan kastar sig ut i böljorna. Efter en kort simtur tar han sig upp och torkar i solen.

–Det var faktiskt ganska skönt. Man får inte tänka så mycket, bara hoppa i, säger han och kastar iväg en pinne ut i vattnet till hunden.

Någon timme senare är det dags för hemfärd. Men innan dess är alla sugna på glass. En kiosk vid hamnen lockar med

Jan Stenefors och Mehdi Memarpuri kollar in kartan över ön. Vart ska vi gå?

jättelika glasskullor till en sympatiskt låg summa och alla låter sig väl smaka, samtidigt som blåsvarta moln tornar upp sig vid en närliggande ö. Det mullrar dovt.

– Det ser ut som att vi kommer att klara oss från regnet precis, konstaterar Jan Stenefors, som tycker att dagen har varit bra. Trevligt och okomplicerat umgänge på en vacker ö. Precis så som en båtluff ska vara.

–Ja, det har varit superskönt verkligen, en riktig naturupplevelse, säger Karin Engström.

"Här får man möjlighet att under opretentiösa förhållanden resa med andra och få sällskap."

JAN STENEFORS

Minuten senare dyker Waxholmsbolagets båt upp. Gruppen går ombord och tystnaden sänker sig över de nu ganska trötta passagerarna. Som man brukar säga; sjön suger. Det gör vädret också när båten glider in mot Stockholms vackra hamninlopp. Men vad gör det när man har varit på båtluff i skärgården och har haft världens tur med vädret! ■

Tack till...

...alla damer som gjorde utställningen med hantverk och stickat på IOGT-NTO fritidsgård / Café Skogen under helgen 25–26 juli.

Härligt kojbyggläger i Café Skogen

Kan se tillbaka på två veckors härligt jobb med de två kojbygglägren i Café Skogen. Tack till Lisa Karlsson, Viktoria Lind, Johanna och sex elever från bygglinjen på Tullängsskolan för ett fantastiskt jobb. Jörgen, Bert, Larsåke, Inger, "Kicki", Eivor, Maria, Janne och andra som har gjort det möjligt att genomföra.

Loppis med IOGT-NTO Blekinge

Höstens sista Barnloppis med barnkul i Rådhusparken. 14 "säljare" har bullat upp med leksaker, kläder och skor för barn. Mysiga lördagarna, fyra till antalet, arrangeras i samarbete med Ronneby handel och Junis Blekinge. Gofika fanns på Café Rådhuset. Under de mysiga lördagarna kunde barn bland annat rida ponny och hoppa i hoppborg.

Värkning med IOGT-NTO Östergötland

Glädje, engagemang och popcorn på Hornsmarken! Värvarglädjen var stor och många nyfikna kom fram för att prata.

56

SOMMARLÄGER
MED JUNIS HAR
ARRANGERATS
I SOMMAR
FRÅN NORR
TILL SÖDER.

Polskt sommarläger på Aspan firar 25 år

Den 8 augusti firade sommarlägren för polska barnhemsbarn på IOGT-NTOs kursgård Aspan i Ronneby 25 år. Allmänheten och lägrets sponsorer bjöds in för att mingla med de 36 polska barnen och ledarna som just nu är på plats. Barnen höll i en uppvisning där de bland annat sjöng, dansade och showade med karate. Alla bjöds på fika och stämningen var på topp. Att solen sken från en klarblå himmel gjorde inte saken sämre.

– Det var verkligen en jättelyckad dag. Alla hade väldigt kul, säger Linnéa Green, UNF:are och ansvarig för det polska lägret.

VAR MED!

Vill du ha med en notis från din förening eller från annan verksamhet inom IOGT-NTO? Skicka en kort text (max 100 ord) och en bild till accent@iogt.se. Skriv "I rörelse" i ämnesraden.

IOGT-NTO i Skövde firade 135 år

Den 16 augusti firade IOGT-NTO 17 Thor i Skövde 135-årsjubileum. Det uppmärksammades med ett vanligt medlemsmöte samt visning av gamla bilder och historik. IOGT-NTO föreningen 17 Thor i Skövde är en av nykterhetsrörelsens äldsta och bildades 1880. Siffran 17 anger att den blev landets 17:e IOGT-förening. Det som är lite speciellt med just den här föreningen är att den har varit aktiv under alla år. Just nu har den 130 medlemmar.

HALLÅ DÄR!

Sanna Lundell och Ann Söderlund

Aktuella med boken "Djävulsdansen" (Bladh by Bladh)

Varför har ni skrivit boken?

– Man kan inte leva ett gott liv med en missbrukare. Som kvinna hamnar man ofta i rollen som den som ska ta hand om. Men medberoende är en progressiv sjukdom, det är svårt att förstå när man är mitt uppe i det. Plötsligt är man bara där. Vi hamnade själva i medberoende och hade då haft hjälp av en guidebok. Det är en av anledningarna till att den här boken kom till. En annan är att vi kände att vi hade mera att säga efter programserien och att vi ville utveckla och fördjupa.

Vem vänder sig boken till?

– Vem som helst kan läsa den här boken och i synnerhet den som är inne i ett akut medberoende. Vi sätter ord på problemet och visar att vi är många därute som är drabbade. Den kan ligga på arbetsplatser, föräldrar kan köpa den till sina söner eller döttrar eller så

kan den användas i utbildnings- syfte. Ju mer kunskap, desto mer kan man hjälpa sig själv och andra.

Varför är boken viktig?

– Det är lätt att säga till någon som är inne i ett medberoende att hon eller han ska gå ifrån missbrukaren. Men det är inte alltid så enkelt. Medberoende är komplext och har många ansikten. Vi hoppas att boken ska inge hopp om att det går att ta sig ur ett medberoende och leva det liv vi vill leva.

Hur kommer ni att arbeta med den här frågan i framtiden?

– Vi föreläser regelbundet om medberoende och i höst kommer fortsättningen av programserien "Djävulsdansen" på SVT. Denna omgång kommer att handla om medberoende till anhöriga med psykisk ohälsa.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: PRESSBILD

BOOK

Spännande pusseldeckare

 Kvinnan på tåget
Paula Hawkins
Massolit förlag

DECKARE Rachel heter en frän- skild och alkoholiserad kvinna som varje dag tar tåget in till London – för att fördriva sina dagar och upprätthålla bilden av att hon fortfarande har ett arbete. Och varje dag stannar tåget vid ett röd ljus och från sin plats ser hon rakt in i ett av huset längs spåret. Det ligger en kort bit från huset där hon själv bodde med sin man och där han bor kvar med sin nya fru Anna och deras baby.

Hon fantiserar om det lyckliga paret hon ser varje morgon. Avundsjukan svider. Tills en dag då hon plötsligt får syn på en annan man på altanen. Han kys- ser kvinnan, Megan. Vem är han? Kort därefter hittas hon mördad. Rachel beslutar sig för att göra det enda rätta; berätta för polisen vad hon har sett. Men vem litar

på en alkoholist? Det här är en spännande deckare av klassiskt snitt, men i modern tappning.

Man kan inte sluta läsa. Växel-

vis får vi följa de tre kvinnorna. Ingenting är förstås som det verkar på ytan.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Tv-succé om medberoende i välbehövlig bokform

 Djävulsdansen; bli fri från medberoende
Ann Söderlund och Sanna Lundell
Bladh by Bladh

ROMAN Medberoende är ett viktigt ämne som vi talar om allt mer. Till stor del tack vare journalisterna Ann Söderlund och Sanna Lundell, som efter tv-serien "Djävulsdansen" nu har skrivit en handbok i hur man blir fri från sitt medberoende. Men det här

är ingen klassisk hands-on bok med enbart så-här-gör-du tips – även om de också finns – utan en fördjupning av tv-serien och med större fokus på Ann Söderlunds och Sanna Lundells egna erfarenheter. Kapitel om forskning, fakta och råd varvas med personliga berättelser ur författarnas liv och upplevelser.

Som när Sanna Lundell som barn blev vittne till hur hennes mamma storgråtande bönade sin man om att inte gå sin väg –

vilket han naturligtvis gjorde utan att bevär- diga hustrun med en blick. Det är starkt, nära och utelämnande – vilket skapar trovärdighet.

En bok som verkligen behövs, som går att bläddra i och reflek- tera över och som förhoppningsvis kan hjälpa den som sitter fast i ett medberoende att känna sig min- dre ensam och hitta en väg ut.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FILM

FOTO: DOANE GREGORY

Charlize Theron som Libby Day i "Dark Places".

Välspelad och sevärd thriller

FILM *Dark places*

Amerikansk film med bland andra Charlize Theron, Nicholas Hoult och Cloe Graze Moretz

THRILLER Libby Day är den enda överlevande efter ett inbrott där hon blev vittne till mordet på sin mamma och sina systrar.

Nu lever Libby med vetskapen om att hennes vittnesmål som sjuåring ledde till att hennes egen

bror dömdes till livstids fängelse för det fasansfulla brottet.

När en grupp true crime-entusiaster hittar Libby tjugofem år senare övertalar de henne att gå igenom händelseförloppet en gång till, och plötsligt dyker nya minnesbilder upp inom henne.

Libby börjar ifrågasätta sin egen roll som huvudvittne och bestämmer sig för att ta reda på sanningen om sitt förflutna.

Charlize Theron är utmärkt i rollen som den vuxna Libby; en cynisk, traumatiserad kvinna som lever i och på skuggan av det som hände. Hennes resa genom det förflutna får henne att växa och till sist också lämna det bakom sig.

Det är spännande, suggett och intressant. En klart sevärd thriller.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Finurligt om hemsk hemlighet

BOK *Öppnas i händelse av min död*
Liane Moriarty
Albert Bonniers förlag
Övers: Eva Johansson

ROMAN Cecilia lever ett harmoniskt liv med framgångsrik make och tre söta döttrar. Tills en dag då hon av en slump hittar ett förseglat brev från sin make. "Öppnas i händelse av min död" står det

på kuvertet. Ska hon öppna och läsa – eller inte? I samma stad som Cecilia bor också Rachel, vars dotter Janie mördades trettio år tidigare samt den nyinflyttade Tess, som med sonen Liam flytt från sin otrogne man till sin mor. De här tre kvinnornas öden ska komma att sammanflätas på ett intrikat sätt.

Bollen sätts i rullning den dag Cecilia bestämmer sig för

att läsa brevet; innehållet ställer hela tillvaron på ända – för många människor. Hemligheten som brevet avslöjar är hemsk och ofattbar. Det är så spännande och välskrivet och finurligt. I växelvisa kapitel får vi följa de tre kvinnorna som sakta men säkert drivs mot beslut som på samma gång blir ett avslut och en ny början.

Roligt att läsa en bok om Australien och häpnadsväckande bra är det. Ett guldorn med bladvändarvarning.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

Ur filmen "Så ock på jorden", med premiär i september.

1 FILM "Så ock på jorden" som har premiär i september.

Filmen är Kay Pollacks fristående uppföljare av populära "Så som i himmelen" från 2004. Livet fortsätter i den lilla byn Ljusåker, men nu är det Lena, spelad av Frida Hallengren, som tar över kören. Det sätter igång en oförutsägbar händelsekedja.

2 BOK "Morsning&Goodbye" (Forum) av Magnus Härenstam. En

av våra mest folk-kära underhållare har under året gjort en föreställning med samma namn som självbiografin. Roligt, fatalistiskt, bitskt och med ett visst vemod. Om karriären, äktenskapet och sjukdomen som tog hans liv i juni.

3 FILM "4-minute mile" med Richard Jenkins. En pensionerad löptränare bestämmer sig motvilligt att ta sig an en den unge talangen Drew som har det kämpigt både hemma och på banan – han får kämpa hårt för att hålla sig på rätt sida av lagen. Hans enda räddning är löpningen.

Starkt drama om sport som en väg ut ur fattigdom och kriminalitet. Premiär i juni.

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@logt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

Teresia Olsson

ÅLDER: 28 ÅR
BOR: LUND
FAMILJ: SINGEL
GÖR: DOKTORAND I FYSIK

"Vi tror mer
på morötter
och mindre på
krav på."

Hur länge har du varit medlem?

– Jag gick med i UNF omkring 2007. Jag var inte aktiv då. Däremot var jag aktiv i studentkåren i Lund. För ett par år sedan började jag engagera mig i UNF:s arbetsgrupp för EU-politik. Jag jobbade också mycket med alkoholfrågan i studentkåren då upptäckte jag att det var en känslig fråga. Det var inte alla som uppskattade att man jobbade med det.

Då var det viktigt för mig att vara med i en organisation där jag kunde få stöd i alkoholfrågan.

Vilka var emot ditt arbete?

– Främst studentorganisationerna som såg alkohol som ett medel att rekrytera medlemmar.

Hur ser ditt engagemang ut nu?

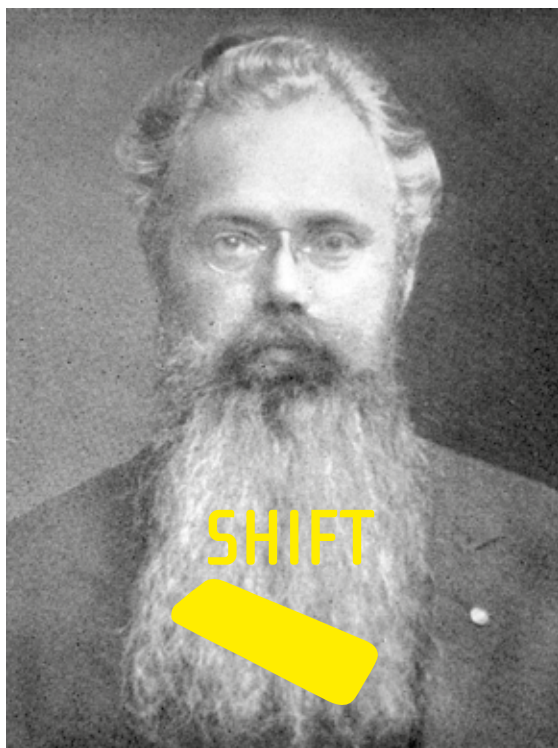
– Just nu har jag mest jobbat med kongressen. Jag har varit informationsansvarig i bestyrelsen. Annars är jag främst engagerad i en nybildad studentförening som heter Revolutionär Godtemplarungdom, RGU. Det är inte politisk revolution vi vill göra, utan revolution mot alkohollnormen.

Vi tror mer på morötter och mindre på krav. Vi vill hellre erbjuda nya saker att ta bort och förbjuda. Vi är ganska många medlemmar, men inte så många som är jätteaktiva. De flesta studenter har mycket annat att göra så vi satsar på lite enklare aktiviteter som att träffas och fika i parken. Alla våra aktiviteter är på engelska för att även utländska studenter ska kunna delta.

Har det blivit någon förändring i klimatet under den tid du jobbat med frågan?

– Just nu är det lite medvind. UNF har sitt projekt Bryt riktat till studenter och IQ jobbar tillsammans med Sveriges förenade studentkårer med ett annat projekt. Problemet är att hos oss serveras inte så mycket alkohol på studentkåren. Här i Lund sker det mesta festandet på nationerna. När kårobligatoriet fanns fick även nationerna ekonomiskt stöd via kåravgifterna, men nu får de ingenting och är helt beroende av alkoholförsäljning som inkomstkälla. Universitetet har gått in och stöttat för att minska alkoholberoendet, men det är ju kontroversiellt att studenternas pengar ska gå till det.

EVA EKEROTH

Man kan argumentera för att vi står inför ett skifte: samhället byggs om och nya villkor påverkar framtidens folkrörelser. Finns det ens plats för en folkrörelse i framtiden?

Allt detta gör att det just nu är en spännande tid att vara medlem i IOGT-NTO. En tid som högst troligt ställer nya krav på de ledare som utvecklar organisationen de närmaste fem, tio och tjugo åren.

Vi tror att du vill vara med och bidra till framtidens IOGT-NTO! Ansök senast den **6 september** till utbildningen via www.iogt.se/shift.

- Kursen genomförs följande helger
- 23-25/10 2015
 - 22-24/1 2016
 - 15-17/4 2016

5 HELGER ★ ETT ÅR ★ MÄNGDER AV UTMANINGAR ★ DINA LÖSNINGAR ★ TRE HELGER ★ ETT ÅR ★ MÄNGDER AV UTMANINGAR ★ DINA LÖSNINGAR

Alkokoll på distans

– En kurs via nätet

Hur hänger det här med alkohol, politik och IOGT-NTO ihop?

Delta i en grundkurs i alkoholfrågan som under hösten 2015 kommer att gå via Folkbildningsnätet.

Kursen pågår mellan **14/9** och **20/11**. Information och anmälan via www.iogt.se/alkokoll senast **31/8**. Kursavgift 200 kr.

En resa där vi kombinerar sol och bad med upplevelser och där vår svensk/gambianska reseledare tar dig med till platser lite bortom turisststråken och till människor i deras vardagliga miljöer. Du får uppleva säregna natur och exotiska miljöer med ett annorlunda djurliv samt långa badstränder med möjlighet till härliga bad

Vill du veta mer?

Kontakta SOBER-resor,
Rotevägen 2 433 69 Sävedalen,
Tel. 031-26 53 30, eller 070-345 55 09
E-mail: soberresor@telia.com,
så sänder vi information.

SOBER
RESOR

www.soberresor.se

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Förbundsordföranden. Johnny Mostacero

Ny ordförande vill se ett IOGT-NTO

Känn stolthet över vårt IOGT-NTO

Lördagen den 21 mars befann jag mig på Alevallen i Halmstad för att se fotbollslaget i mitt hjärta, Halmstads BK ta sig an Örgryte IS. Det var en träningsmatch som lämnade mycket övrigt att önska. Kallt och blåsigt som det ofta är i Halmstad under vinter och tidig vår.

Plötsligt ringde min telefon och då matchen inte engagerade nämnvärt svarade jag.

– Hej, hörde jag flera röster säga i kör.

– Det är IOGT-NTO:s valberedning och vi sitter i ett fysiskt möte i Stockholm. Sitter du ner?

– Nej svarade jag, jag står och tittar på en medioker fotbollsmatch och fryser så jag skakar.

– Okej, men sätt dig då, för vi har beslutat oss för att föreslå dig till att bli IOGT-NTO:s nästa förbundsordförande.

En månad tidigare hade jag träffat valberedningen för en lång intervju som föregåtts av ett antal telefonsamtal. Sålunda hade jag ägnat några veckor åt att tänka, våga för och emot samt prata med kloka personer i min omgivning. Eftersom jag nu skriver denna krönika så förstår ni vad jag svarade på valberedningens fråga.

Den 27 juni valdes jag till förbundsordförande på IOGT-NTO:s kongress i Lund.

Det är ett stort uppdrag som jag nu ger mig in i. Men jag är inte ensam. Precis som valberedningen lovade så har jag en väldigt kompetent styrelse med mig. En styrelse bestående av tolv kvinnor och män i spridda åldrar som alla drivs av att göra vårt IOGT-NTO ännu större, bättre och mer framgångsrikt.

Jag vill arbeta för att vi skall bli och kännas som ett IOGT-NTO oavsett vilken nivå vi befinner oss på. Stolthet över vad vi själva och vad andra i organisationen utträttar och åstadkommer. Lyckas vi öka stoltheten och vi-känslan inom IOGT-NTO är jag övertygad om att effekten blir fler medlemmar och ett ökat medlemsengagemang vilket är två andra mål jag vill arbeta för.

Med en ny sexårig strategi har vi också pekat ut riktning och mål på vad vi vill åstadkomma och innehålllet i den är definitivt en viktig anledning till varför jag tackade ja.

Det känns bra att gå in i rollen som förbundsordförande med en ny sexårig strategi där vi pekar ut tre huvudområden för ett demokratiskt, solidariskt och nyktert samhälle. Tre områden som lyder: IOGT-NTO är en modern, traditionell folkrörelse som erbjuder nykter gemen-

skap. IOGT-NTO utmanar alkoholnormen. IOGT-NTO driver en politik för ett nyktrare samhälle. Eftersom vår strategi är nivåneutral så omfattar den alla nivåer i organisationen.

Om jag ska lyfta ett område där jag är helt och fullt övertygad om att vi kommer nå stor framgång så är det området "IOGT-NTO utmanar alkoholnormen". Alkoholnormen finns, är i vissa sammanhang väldigt stark och den är något vi som inte dricker delar med dem som dricker alkohol.

Kan vi lyfta in frågan om alkoholnormen i debatten, få många att se den och inse vilken negativ effekt en stark alkoholnorm har. Då kommer vi också att få många med oss i arbetet för att försvaga och vända på normen. En norm som är svår att ställa sig utanför. Normen gör också att det i många sammanhang konsumeras alkohol av slentrian utan att det ens görs ett aktivt val. Prova gärna genom att ställa dessa två frågor till dem ni möter. Finns det en alkoholnorm? Hur ser den ut?

Succén i Köping fortsätter – *nu för 5:e året*

Lördag 5 dec kl 15 och 19

JUL- KONSERT

med lokala artister och...

LILL-BABS

Digitalt FORUM

Lördag 3 okt kl 19.00

Direktsänd opera från The Met i New York

Trubaduren
av Giuseppe Verdi

Digitalt FORUM

Lördag 31 okt kl 17.00

Direktsänd opera från The Met i New York

Tannhäuser
av Richard Wagner

MUNKTORPSTEATERN 2015

I *hetaste* LAGET

Jazzig Broadwaymusikal
med stor ensemble och pampig musik

Fred, lörd, sönd 17/10–15/11
Biljetter och speltider: www.munktorpsteatern.se

Din biljett på Köpings Turistbyrå 0221-256 55 eller www.digitaltforum.se

IOGT-NTO Forum, Västra Långgatan 2, Köping. Tel 0221-231 10

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Fika för alla

IOGT-NTO:s värvarskampanj Fika för alla genomförs under oktober månad. Vill er IOGT-NTO-förening vara med? Passa på att bjuda på fika till allmänheten på en plats utanför er ordinarie träfflokal. Ett ypperligt tillfälle att berätta vad IOGT-NTO gör och står för och erbjuda medlemskap i er förening.

Alla föreningar som i förväg rapporterar in och sedan genomför en eller flera värvaraktiviteter under perioden får ett kampanj-kit. De föreningar som genomför minst en värvaraktivitet i veckan under perioden (dvs 4 ggr eller fler) och ett kafferep dit nya och gamla medlemmar samt allmänhet bjuds in, kommer att få ett bidrag med 1 000 kronor till föreningen.

Anmäl era planerade värvaraktiviteter och kafferep senast den **25/9** så vi hinner skicka ut kampanj-kitet. Mejla eller ring **robert.lindh@iogt.se, 0733-72 62 19** eller **winnie.blom-jensen@iogt.se, 0701-90 84 61**.

SHIFT 2015

Man kan argumentera för att vi står inför ett skifte: samhället byggs om och nya villkor påverkar framtidens folk-rörelser.

Finns det ens plats för en folkrörelse i framtiden? Vi tror att du vill vara med och bidra till framtidens IOGT-NTO!

Ansök senast den **6 september** via **www.iogt.se/shift**. Kursen genomförs hösten 2015 och våren 2016

STORA FIKADAGEN 5 NOVEMBER

Den 5 november är det IOGT-NTO:s födelsedag, i år blir vi 136 år! En perfekt dag för dig att berätta för dina vänner och kollegor att du är medlem i IOGT-NTO, och varför inte bjuda på en liten kaka. Det kan sluta med att din vän blir medlem även hen.

Håll utkik på **www.iogt.se** och i nästa nummer av Accent för mer information.

HJÄLP TILL VÄRLDENS BARN

IOGT-NTO-rörelsen är en av organisationerna bakom Världens barn, insamlingskampanjen som genomförs varje år. Kulmen på årets insamling kommer att vara den **26 september** och **3 oktober**.

Vill du hjälpa till? Kolla om din IOGT-NTO-förening ska vara med på något sätt, om inte annat går det bra att ta kontakt med ansvariga för Världens barn där du bor, vilket du gör via **www.varldensbarn.se**, klicka på "Frivillig".

Radiohjälpen 90 1950-6

FÅ EN SELFIE-PINNE!

Om du under september värvar en ny medlem till IOGT-NTO kan du bli lycklig ägare till en IOGT-NTO-selfie-pinne. Ta en bild på dig och den nyvärvade och skicka den till **robert.lindh@iogt.se** eller via mms på **0733-72 62 19**. **Lycka till!**

VÄLKOMNA TILL IOGT-NTO!

Sedan förra gången Accent så har följande IOGT-NTO-föreningar nybildats.

Föreningarna och deras medlemmar, hälsas varmt välkomna in i IOGT-NTO-familjen. Lycka till med verksamheten!

- 13C6695 Afrikanska kulturföreningen av IOGT-NTO, Halmstad, Hallands distrikt
- 05C6696 IOGT-NTO Shibis, Linköping, Östergötlands distrikt

VERKSAMHETSFORUM ÅR TILLBAKA!

Den **6-8 november** genomförs återigen Verksamhetsforum på Tollare Folkhögskola, Saltsjö-Boo.

Ta chansen att lära nytt och samtala med andra medlemmar. Ur programmet hittar vi punkter om beslut från kongressen, IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete, hur vi skapar bilden av IOGT-NTO, den aktuella alkoholpolitiken och den nya strategin för IOGT-NTO under de kommande 6 åren.

Anmäl dig senast den **16 oktober** på **www.iogt.se/utbildningar**.

SISTA ANSÖKAN FÖR STIFTELSE

IOGT-NTO har hand om flera stiftelser/fonder som delar ut pengar. Den **31 augusti** är det sista ansökan ur Oskar Franzéns stipendiefond – för medlemmar upp till 25 år att använda till utbildning.

Läs mer om alla stiftelser/fonder, deras kriterier och annan viktig information på www.iogt.se/fonder.

ALKOKOLL PÅ DISTANS

Under hösten 2015 kommer kursen Alkokoll på distans att genomföras. Det är alltså en kurs som genomförs via internet, och alla som deltar jobbar självständigt med uppgifter som man får från kursledaren.

Ett perfekt tillfälle för dig som vill lära dig mer om alkoholfrågan och IOGT-NTO:s ställningstaganden runt denna drog.

Läs mer och anmäl dig senast den 31 augusti via www.iogt.se/alkokoll.

TIPS PÅ ENGAGEMANG

- Hjälp som ledare på den närmaste Junis-föreningen!
- Skriv en insändare mot alkoholreklam i TV!
- Tipsa en kompis om ett gott alkohol-fritt alternativ!
- Skänk en gåva till vårt internationella arbete!
- Bär ett klädesplagg med IOGT-NTO-loggan på!

KALENDARIVM 2015

AUGUSTI

31 Sista ansökan Oskar Franzéns stipendiefond

SEPTEMBER

Sep--

okt..... Världens barn-kampanj

4-6..... Värvarkickoff, Stockholm/Ronneby

7-13 Värvarkampanj individuell

14-19... Värvarkampanj Stockholms central

19-20... Konferens för distriktsordförande och -kassörer

21-26... Värvarkampanj Malmö central

OKTOBER

Sep--

okt..... Världens barn-kampanj

1-31 Värvarkampanj Fika för alla

2-4..... Regional nätverksträff för kamratstöd

9 Accent nr 6 kommer ut

16-18... Regional nätverksträff för kamratstöd

20 Sista dag för anmälan till frågetävlingen Pumpen

NOVEMBER

1--

15/12.... NBV: Medlemsmötesperiod i avdelningarna

5 Värvarkampanj Stora fikadagen

6-8..... Verksamhetsforum, Saltsjö-Boo

8-9..... MR-dagarna i Göteborg

11 Dag om IOGT-NTO:s sociala företag

12 Frågetävlingen Pumpen

13 Accent nr 7 kommer ut

25 Internationella dagen mot våld mot kvinnor

30 Sista ansökan lokala utvecklingsprojekt

30--

13/12.... Julvärvarkampanj

DECEMBER

1--

3/1 -16 Vit jul-kampanjen

1 Internationella Hiv-/aidsdagen

18 Accent nr 8 kommer ut

Läs artiklar som bara publiceras på nätet:

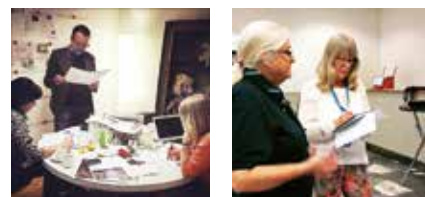
accentmagasin.se/bonus

VIDEO

Foto: Nathalie C. Andersson

Vad gör människor engagerade? Engagemangsforskaren Johan von Essen berättar om vad som gör människor engagerade, vilka drivkrafter som finns och om strukturer kan påverka hur mycket människor engagerar sig. Se videon via Accents Youtubekanal eller via: www.accentmagasin.se/bonus

Se mer av Accent i sociala medier. Vi finns på Facebook, Twitter, Instagram, Youtube och Soundcloud.

Facebook: facebook.com/accentmagasin
 Twitter: @accentmag
 Instagram: @accentmag
 Youtube: youtube.com/user/tidningenaccent
 Soundcloud: soundcloud.com/accentmag

Andra saker på webben du inte vill missa

- Hur en drog tas påverkar risken för beroende
- Storbritannien förbjuder internetdroger
- Cannabisindustrin ökar lavinartat
- Missbruket bland unga greker ökar

VIDEO

Foto: Nathalie C. Andersson

Känn in stämningen från kongressen i Lund

Hur var kongressen i Lund egentligen? Känn in stämningen via den videoenkät som Accent gjorde på plats under IOGT-NTO-rörelsens stora demokratifest. Se videon via: www.accentmagasin.se/bonus

ARTIKEL

Foto: Niklas Maupoix

Den som tror att alkohol är nyttigt dricker mer

De flesta som tror att alkohol är bra för hjärtat har fått informationen via media. De dricker också mer än andra.

Så mycket mer Accent – fast på internet

Visste du att Accent även finns på nätet?

På www.accentmagasin.se uppdaterar vi med nyheter flera gånger i veckan. En del av sakerna hamnar i tidningen, andra inte. Genom att gå in på www.accentmagasin.se/bonus kan du se några av de webbunika saker som vi tipsar om här på sidan.

Tipsa oss på Accent!

Finns det något du tycker vi borde skriva om? Har du andra idéer? Skriv till accent@iogt.se eller mejla direkt till vår digitalredaktör Nathalie C. Andersson: nathalie.andersson@iogt.se.

				AGA HÄST- KRUBB		AIDA ÄR ETT AV VERDI		DEN GER LJUS ASYNJA I EDDAN						
				BLOD- BRIST										
				DELAV SPEL NOAK I VISA				MO- TOR- FAR- TYG		VIND- SKYDD OST- MATT		BLÅ-VIOLETT BÖR MAN BLOMMA OBKAD		
CYRANO, FÖRFAT- TAREN FÖR MÄN		MER STADIG	DRAGIT SIN KOS		GÖR EN I POKER STAT I SYDOST		FIRAS I MARS ÄR INTE AVIGOR				Accent Nr 5	HAR CHARMIG		
							HAN FIRAS OCKSÅ I MARS							
BLEV MIO			STICK I MULLE AN- HALLA				GANSKA KALLT ENGELSK TUM							
LÄGRE STÄND				ABSOLUT FALKMAN						MELLAN SOPRAN OCH TENOR	INGEN DRYCK FÖR OSS			
INGER ÄGREN INNE- HAS						BÄR BÄR LEDARE I KALI- FÖRNEN		ÄVEN HÖG- TIDLIGT		RYSK SJÖ				
			FRÅN VAL- BERED- NING		MARTIN, FÖRE, Ö VID JAVA			ÄR O- FATT- BAR ÄL FARSTU			BRIDGES OCH GOLD- BLUM	DÄLIGT SKICK	PLATS FÖR FÖDELSE	KOMMER ATT VARA
RINGA HEM				FEMTE EVANGE- LISTEN OKLÄDD			ÄNDA- MÅL VID BEHOV							
ÄR VISS SYSSLA			HUVUD- AVDEL- NING I LAGEN			NYHETS- BYRÅ BETYG FÖRR				DRIVER MYCKET NYKTRA NU			BILD- TIDNING FÖRR	
FÄRG- GRANN KRYSS- FÄGEL			BLEV CLAY			SLÅS AV GYMNAST				SPRÅK- PROBLEM				
KÄNNIS I KARU- SELLER														
Kryss och foto: Anders Perstrand														

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därnäst har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 25 september 2015. Märk kuvertet Kryss 5/2015.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 3 2015

Första pris: sex Tjugan-lotter vinner **Kajsa Lundkvist**, Jöckmökk. **Två Tjugan-lotter var vinner: Ingegerd Lundgren**, Stockholm, **Per-Olov och Rodhe Green**, Malå, **Birgit Rydén**, Jönköping, **Birgitta Claesson**, Vetlanda, **Per Jersling**, Ystad, **Inga-Britta Gran**, Sundsvall, **Iréne Wiryth**, Bråmhult, **David Salander**, Örebro, **Eivor Svensson Sedin**, Örnköldsvik, och **May Grönkvist**, Söderhamn. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 3 2015

				K		K	A								
				T	U	R	K	I	S	K	A				
					L		Ö	V	A	T					
					I		A	F		L					
				S	K	O	G	S	F	R	U				
				A		N		R	U	F					
		R	S	P	R	U	T	A	T	E	P	O	V	E	L
	A	K	E	R	P	Ä	E	N	B	L	Ä	S	N	I	N
	A	N	A		A	K		A		K	A		R	A	D
	T	O	R	S	D	A	G	K	V	Ä	L	L		L	O
	O	D		T	O	N	Y		Ä	R	L	I	G	T	
U	L	L	A		K		C	I	T	R	O	N	H	A	L
	S	A	L	M	I	A	K		T	A	N	D		R	A
	K		N	Y	E	R	E	R	E		G		P	E	T
	T	J	Ö	R	N		L	A	N	G	E	R		N	E

**Accent-kryss
nr 3-2015
Lösning**

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

Fika för alla

Fika för alla är en värvarskampanj pågår under oktober och uppmuntrar medlemmar, föreningar och distrikt att möta allmänheten, berätta om IOGT-NTO-verksamheten och framför allt att bjuda på fika. **Tillsammans kan vi värva 1 000 nya medlemmar i oktober!**

De föreningar som deltar i kampanjen och anmäler sina aktiviteter till Winnie (se nedan) får ett Fika för alla-kit. De föreningar som värvar på stan minst en gång i veckan under oktober (fyra ggr eller fler) och bjuder in till kafferep får också 1 000 kronor.

Bland alla föreningar som värvar minst en medlem kommer fina premier att lottas ut.

Läs mer om kampanjen i brevet i Föreningsnytt som skickats ut i augusti, eller gå in på www.iogt.se/fika.

- ➔ **Robert**, robert.lindh@iogt.se, 0733-72 62 19
- ➔ **Winnie**, winnie.blom-jensen@iogt.se, 070-190 84 61

